І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 125. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЛИПНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, JULY 6, 1972 No. 125. VOL. LXXIX.

АНТІН БАТЮК ЗРЕЗИҐНУВАВ З ГОЛОВСТВА В УРСОЮЗІ, ЙОГО МІСЦЕ ЗАЙМЕ ІВАН ОЛЕКСИН


Антін Батюк

Скрентон. — Тижневик „Народна Воля", що є офіціяльним органом Українського Робітничого Союзу, в англомовній частині свого видання з 29 червня ц. р. повідомив, що Антін Батюк, довголітній головний предсідник цієї установи та один з найстарших і найвидатніших діячів-піонерів Американської України, зрезиґнував з того посту та відійде на емеритуру з кінцем цього року. На його місце був обраний однодушно теперішній заступник головного предсідника УРСоюзу Іван Олексин. У повідомленні „Народної Волі" сказано:

Пан Антін Батюк, який служить як головний предсідник Українського Робітничого Союзу сьому з черги чотирорічну каденцію, зголосив свою резиґнацію Головній Раді УРС в Глен Спей, Н. Й. Зголошуючи Раді свою формальну резиґнацію, добродушний, популярний та тяжко працюючий голова одного з більших українських братських союзів в З'єднаних Стейтах і в Канаді, подав слабе здоров'я та вік за головну причину свого відходу. Його резиґнація стане дійсною 31-го грудня 1972 р. . . .

Пан Іван Олексин, теперішній перший заступник головного предсідника УРС, був однодушно потверджений Головною Радою на наступника п. Батюка. Члени Ради прирекли свою повну підтримку для нового предсідника Українського Робітничого Созу. Протягом найближчих шести місяців п.. Олексин буде тісно співпрацювати з головним предсідником, щоб „втягнутись" в нову працю . . .

През. Ніксон підписав закон про підвищення пенсій із Соціяльного Забезпечення на 20 відсотків

Вашинґтон. — В суботу 1-го липня ц.р. президент Ніксон підписав схвалений і Палатою Репрезентантів і Сенатом законопроєкт про підвищення виплат із титулу Соціяльного Забезпечення на двадцять відсотків. Збільшення це буде стосуватися 27.8 мільйонів американців й обов'язувати буде від 1-го вересня 1972 року із чеками, що будуть розіслані з початком жовтня цього року. Підписав Президент цей законопроєкт всупереч побоюванням, що він цього не схоче вчинити, щоб не збільшувати федерального задовження ЗСА і не поширювати інфляції. Законопроєкт про підвищення виплат із Соціяльного Забезпечення на 20 відсотків схвалила Палата Репрезентантів у п'ятницю 30 червня 302 голосами проти 35. Безпосередньо перед тим затвердив це збільшення Сенат 82 голосами проти 4. Згідно із підписаним Президентом законом пересічна місячна пенсія із титулу Соціяльного Забезпечення буде збільшена із 133 до 161 доляра і для пересічного подружжя із 233 до 238 долярів. Максимальна пенсія для працюючої особи, що перейшла на пенсію, буде збільшена із 216 до 258 долярів і для подружжя із 324 до 389 долярів. Рівнобіжно з тим, будуть збільшені, починаючи від 1 січня 1973 року, вплати працедавців на Соціяльне Забезпечення — в загальному із 5.2 до 5.5 відсотка. Разом із законопроєктом про збільшення пенсій Соціяльного Забезпечення президент Ніксон підписав законопроєкт про продовження на 13 тижнів допомог для безробітних у стейтах із найвищим безробіттям та про підвищення місячних допомог для неспосібних до праці ветеранів на 10 відсотків.

ПІВНІЧНА І ПІВДЕННА КОРЕЯ ЗМАГАТИМУТЬ ДО ОБ'ЄДНАННЯ БЕЗ УЖИТТЯ СИЛИ

Сеуль, Корея. — В середу 4-го липня, як американський нарід відзначав 196-ту річницю проголошення незалежности З'єднаних Стейтів Америки, у цій столиці Південної Кореї та у Пйонґ'янґ, столиці комуністичної Північної Кореї, проголошено рівночасно спільний комунікат, в якому інформується про відбуті в останніх місяцях розмови між репрезентантами урядів цих двох частин Кореї та про встановлення принципів їх об'єднання мирними засобами і без ужиття сили. В повідомленні сказано, що Лі Гу Рак, директор Центральної Розвідчої Служби Південної Кореї, відвідав в днях від 2 до 5-го травня Пйонґянґ та відбув там розмови з Кім Йонґ Ю, директором відділу організації і унапрямлювання Робітничої (комуністичної) партії Північної Кореї. Опісля, в днях від 29 травня до 1 червня другий заступник прем'єра Північної Кореї, Пак Санґ Чуль, відвідав Сеуль та продовжував розмови. В спільному комунікаті сказано, що обидві сторони погодились „оминати збройних провокацій на більшу чи меншу скалю та поробити позитивні заходи, щоб не допустити до невідхильних військових сутичок". В дальшому постановлено „започаткувати і продовжувати обмін в багатьох ділянках", а для „виключення несподіваних військових сутичок вони порозуміватимуться прямо, негайно і акуратно для полагодження проблем, що можуть виникнути між Північною і Південною Кореєю". Для цієї новити між Сеулем і Пйонґянґом безпосереднє телефонічне получення. Звертається увагу, що це вперше від 1945-го року зустрілись безпосередньо і розмовляли представники урядів обидвох частин Кореї. Крім заходів, щоб не допустити до військових сутичок, уряди Північної і Південної Кореї — згідно з повідомленням у спільному комунікаті — погодилися на такі три головні принципи, що мають довести до об'єднання їхньої батьківщини:

„Перше, об'єднання повинно бути досягнене незалежними корейськими зусиллями без зовнішніх накидувань чи вмішування.

„Друге, об'єднання повинно бути досягнене мирними засобами і не через вжиття сили один проти одного.

„Третє, як для єдинокровного народу, велика національна єдність повинна бути метою понад усе, переступаючи розбіжності в ідеях, ідеологіях і системах".

Для здійснення тих цілей, обидві сторони погодилися встановити „Південно-північний координаційний комітет", що його очолюватимуть спільно представники урядів Південної і Північної Кореї.

Повідомлення про безпосередні розмови між досі найбільш антаґоністичними урядами Північної і Південної Кореї та їх порозуміння щодо змагань до об'єднання із виключенням сили, прийнято на заході з новими великими надіями як дальший крок до „великого відпруження" в світі.

Згідно з останніми повідомленнями, зараз після закінчення вступних розмов, у вівторок 4 липня від год. 10 ранку відкрито безпосередню телефонічну комунікацію.

СОТНІ СВЯЩЕНИКІВ І ТИСЯЧІ НАРОДУ СУПРОВОДИЛИ В ОСТАННЮ ДОРОГУ СВ. П. ВЛАДИКУ СТАХА


Св. п. Владика Іван Стах

Філядельфія. — Минулих неділі і понеділка, 2 і 3-го липня, тут у катедральному храмі Непорочного Зачаття відбувалися похоронні відправи для померлого трагічно в нещасливому автомобільному випадку минулого четверга, 29-го червня, світлої пам'яти Владики Кир Івана Стаха, єпископа-помічника Української Католицької Церкви. Під час відправ катедральний храм, що поміщує 1,400 осіб, був заповнений священиками і вірними, що під проводом Владик Митрополита Амврозія Сенишина та Єпископів Йосифа Шмондюка, Ярослава Габра і Василя Лостена прощали в останню дорогу улюбленого всіми спочилого Владику.

В неділю, 2-го липня, похоронні відправи почалися о год. 5-ій по полудні та тривали до год 7-ої. Тлінні останки покійного Владики Івана лежали у відкритій домовині, зодягнені у владичі ризи та мітру. На лиці покійного можна було спостерегти сліди поранень в катастрофі. Наступного дня, в понеділок 3-го липня, відправи почалися о год. 8-й рано а о год. 9-ій Митрополит Амврозій та Єпископи Йосиф Шмондюк, Ярослав Габро і Василь Лостен, у приявності Митрополита Мунгальської Дієцезії Візантійського Обряду Владики Стефана Коціска, Пассейського Єпископа цієї Церкви Владики Михайла Дудика та Пармського Єпископа Еміля Міґаліка, як і чотирьох латинських Єпископів та в співслуженні численного духовенства відслужили соборну Архиєрейську Святу Літургію за спокій душі спочилого Владики Івана. Співав катедральний хор під диригентурою Осипа Лупаня. Біля сотні священиків, стільки ж сестер-монахинь та тисячі вірних взяли участь у цих жалобних відправах. Між приявними було багато представників центральних і місцевих організацій. Український Народний Союз під час відправ у неділю репрезентували заступник головного предсідника Володимир Сохан, головний контролер д-р Іван Скальчук і ред. А. Драган, а у відправах в понеділок взяли участь головний предсідник Йосип Лисогір, заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, головний контролер д-р Іван Скальчук та асистент головного організаційного референта і головний радний Степан Гавриш. Гол. предсідник Йосип Лисогір і проф. Іван Телюк взяли участь також у кінцевих похоронних відправах, що відбулися у родинній місцевості Покійного у Ст. Клер у Пенсильвенії, де, після відправ у церкві, поховано св.п. Владику Івана на місцевому цвинтарі біля могил його батьків. Покійний Владика Кир Іван був довголітнім членом УНСоюзу.

Місцева і довколишні американські преса і радіо віддали багато уваги трагічній смерті українського Владики. У поліційному звідомленні з катастрофи, яка трапилася у четвер, 29-го червня на шляху Ню Джерзі Тирнпайк біля місцевости Бордентавн о год. 12:37 ночі та в якій згинув Владика Кир Іван, сказано, що причиною цієї катастрофи була інша між двома вантажними автомобілями, у результаті якої один вантажний автомобіль з причіпкою був унерухомлений навпоперек шляху, загородивши всі три лінії. Владика Кир Іван, що вертався з відвідин в Коннектикат, спостеріг загороду, але вже, видно, не зумів зупинити свого автомобіля марки Олдсмобіл з 1970-го року, хоча на шляху були виразні сліди гамованих коліс його авта довжини понад 130 стіп. Владика Кир Іван, авто якого вгналося в унерухомлений вантажний автомобіль, мабуть згинув на місці, хоча формально був проголошений мертвим після перевезення його до одного з поблизьких шпиталів.

Трагічна смерть Владики Кир Івана Стаха викликала глибокий жаль і смуток серед багатьох, зокрема тих, що його знали. „Можливо, що ми не заслужили собі на такого доброго Владику і тому Господь забрав його від нас" — висловив думку багатьох один із учасників на похоронних відправах.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Середа, 5 липня 1972

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ ЕҐНЮ назвав сен. МекҐоверна, демократичного кандидата на Президента, одним із найбільших ошуканців між кандидатами в президенти від великої американської партії. Нав'язуючи до заяви МекҐоверна, що він, обраний на Президента, поїде, якщо буде треба до Ганою, щоб там добиватися звільнення американських полонених, Еґню заявив, що Америка потребує Президента, який вміє твердо й рішучо переговорювати, а не людину, яка буде повзати перед ворогом на колінах. Навіть Чемберлен, який їздив до Мюнхену переговорювати з Гітлером, мав із собою парасолю, а не жебрацьку мисочку, що з нею хоче їхати МекҐоверн до північних в'єтнамців. Промовляв Еґню на одному із республіканських прийнять у Вашинґтоні.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ДИСТРИКТОВИЙ СУДДЯ У ВАШИНҐТОНІ утримав у силі рішення демократичної комісії уповноважень позбавити сен. МекҐоверна 151 делеґата, що їх він здобув у Каліфорнії, та скасувати делеґатські права посадника міста Чикаґо Ричарда Джей Делі і 58 інших делеґатів із стейту Іллиной. Дистриковий суддя Гарт ствердив, що комісія не вчинила своїми рішеннями нічого неконституційного і що остаточно цю справу має вирішити сама конвенція. Обидві сторони і МекҐоверн і Делі передали справу до Апеляційного Суду.

У БОННІ, СТОЛИЦІ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ, ВІДБУВАЮТЬСЯ НАРАДИ між французьким президентом Жоржем Помпіду та західньо - німецьким канцлером Віллі Брандтом. Головним предметом їх розмов і нарад є монетарна криза.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ РАТИФІКАЦІЮ ІНДІЙСЬКО-ПАКІСТАНСЬКОГО ДОГОВОРУ. Згідно з повідомленням пакістанського президента Зульфікара Алі Бутто 3-го липня, пакістанський парлямент збереться на сесію в найближчий понеділок і передбачається, що підписаний президентом Пакістану і прем'єром Індії договір буде ратифікований. Договір, між іншим, передбачає відкликання індійських військ з зайнятої ними під час недавньої війни пакістанської території та звільнення 93,000 пакістанських воєнних полонених.

Біля 2500 осіб взяли участь у відзначуваннях 30-ліття УПА на Оселі СУМА

Елленвіл, Н.Й. — Біля 2500 гостей взяли участь у святкових відзначуваннях 30-ліття з часу створення УПА, що відбулись тут на Оселі СУМА з ініціятиви Крайового Комітету під керівництвом П. Касанівського. У суботу 1-го липня відбувся Панель, яким проводив Асколд Лозинський від ТУСМ-у, заходами якого цей Панель було переведено, з участю проф. Л. Шанковського, проф. В. Калиновича і студента Р. Мірчука, в присутності коло 200 слухачів. По полудні відбувся концерт, присвячений пам'яті Героїв УПА. У неділю були відправлені Богослуження в католицькій і православній каплицях, після чого всі перейшли до підніжжя Пам'ятника Героям, де відбулась заходами Організацій Визвольного Фронту Окружна Маніфестація для відзначення 30-ліття УПА. Головну промову виголосив голова Головної Управи ООЧСУ проф. Іван Вовчук. Між представниками різних організацій і товариств, які виголошували короткі привіти, виступав головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. Біля пам'ятника було покладено багато вінків. Потім відбулась дефіляда під звуки оркестри Осередку СУМ з Монтреалю. На Оселі СУМА відбулись того кінця тижня два мистецькі вечори, розпочався виховно - відпочинковий табір з участю біля 200 дітей.

В Клівленді відбулись святкування 30-ліття УПА і 25-ліття великого рейду

Клівленд. — З ініціятиви Центрального Комітету для відзначення 30-ліття УПА та 25-ліття великого рейду до Західньої Европи Діловий Комітет підготовив тут величаве святкування. В суботу 1-го липня влаштовано бенкет з участю 500 присутніх колишніх вояків УПА та українського громадянства. Бенкетом проводив старшина УПА інж. Степан Голяш. Головну доповідь виголосив пор. Лев Футала. Голова Капітули М. Ковальчин в асисті старшини УПА В. Дашка та полк. Ю. Лопатинський в асисті старшини УПА М. Сидора довершили урочистого вручення хрестів, виданих з нагоди ювілею, 160 кол. воякам УПА, учасникам рейдів. В неділю 2 липня 30-ліття постання УПА відзначено молебнем, що його відправив парох церкви св. Йосафата в Пармі в асисті чотирьох священиків, та академією, якою проводив старшина УПА С. Голяш. Полк. Юрій Лопатинський виголосив змістовну доповідь. На високому рівні пройшла мистецька частина, яка завершила ці зворушливі святкування.

Новим головнокомандувачем збройних сил ЗСА став генерал Ф. К. Веянд

Сайґон. — Призначений през. Ніксоном на становище головнокомандувача - збройних сил ЗСА у Південному В'єтнамі ген. Фредерік Карльтон Веянд прибув до Сайґону і перейняв обов'язки дотеперішнього головнокомандувача ген. Крейтона В. Абрамса, який відбув тут п'ять років своєї військової служби. Ген. Веянда зараховують до дуже здібних американських офіцерів дипломатичного типу й одним із найбільш досвідчених у в'єтнамській війні американських старшин, з-поміж усіх його попередників. Він володіє французькою і німецькою мовами, і тепер вчиться по - в'єтнамськи. Заки стати заступником ген. Абрамса, ген. Веян протягом 15 місяців був мілітарним дорадником американської делеґації на мирових переговорах у Парижі. Ген. Веянд має 55 років, брав участь у другій світовій війні і потім у корейській війні. Після приїзду ген. Веянда до Сайґону, його попередник ген. Абрамс виїхав минулого тижня до ЗСА, одержавши високе відзначення від південно-в'єтнамського президента Нґуєна Ван Тіє. За його командування кількість американських збройних сил у В'єтнамі була зредукована із 543 000 вояків до 49 000, в тому числі здебільшого летунів і військових дорадників. Зараз після призначення ген. Веянда до Сайґону прибув головний військовий дорадник през. Ніксона ген. Александер Гейґ. Він мав наради з амбасадором ЗСА до Сайґону Елсвортом Бункером, ген. Веяндом і з його заступником та командувачем летунських збройних сил у В'єтнамі Джоном Фоґтом.

На Вовчій Тропі таборує 315 осіб пластового новацтва і юнацтва

Іст Четтем, Н.Й. (в.с.). — В суботу, 1-го липня, розпочалися пластові табори на „Вовчій Тропі" в Іст Четтем, Н.Й. 95 юначок таборує під проводом командантки пл. сен. Рути Галібей, ПС, бунчужної ст. пл. Христі Ощудляк та членів булави. Табір юнаків, що його провід у цілості перейняли члени куреня Хмельниченки, начисляє 75 учасників. Командантом його є ст.пл. Василь Матвійчук, бунчужним ст.пл. Юрій Стахів. Табір новачок (67) провадять командантка ст. пл. Соня Слободян, бунчужна ст.пл. Ліда Микита та сестрички, а 78 новаків у їхньому таборі працюють під доглядом ст.пл. Андрія Храпливого, бунчужного ст.пл. Богдана Поритка та братчиків. Управа „Вовчої Тропи" на чолі з пл.сен. Ярославом Бойдуником призначила адміністратором оселі на цей рік пл.сен. Євгена Людкевича, станичного з Лос Анджелесу. Духовним опікуном пластунів католиків є довголітній приятель пластової молоді о. Юрій Менцінський. Для пластунів православного віровизнання Службу Божу цієї неділі відслужив голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА і пластовий капелян о. Артемій Селепина. Медична опіка знаходиться в руках д-ра М. Зарицького і д-ра Т. Федорців та медсестри п-і І. Мачай. Кухнею завідує п. І. Савчин при допомозі пань. В найближчу суботу на „Вовчій Тропі" розпічнеться теж піонерський табір для пластунів, командантом якого буде ст.пл. Андріян Сливоцький, та табір пластунок-розвідувачок під проводом командантки ст. пл. Люби Мазяр. Цей табір щорічно ведуть „Перші Стежі".

На „Союзівці" при масовій участі гостей розпочався літній сезон

„Союзівка", Керґонксон. — Тут на цій відпочинковій оселі УНСоюзу розпочався літній сезон офіційно з днем 1-го липня, у зв'язку з довгим кінцем тижня, з нагоди Свята Незалежности 4-го липня. У суботу й неділю 1-го і 2-го липня відбувались на „Союзівці", заходами Карпатського Лещетарського Клюбу в Ню Йорку, на великих тенісових кортах тенісові змагання — Турнір Союзу Українських Американських Спортових Товариств, СУАСТ-Схід. Спортовці дістали цього літа на Союзівці новий великий тенісовий корт. Ще в п'ятницю 30-го червня на танцювальній площадці біля „Веселки" відбувалась забава, як і в наступних вечорах — у суботу, неділю й понеділок. До танцю приграють тепер почерзі три оркестри: власна оркестра „Союзівки", оркестра „Амор" та оркестра „Рушничок" із Монтреалю. У суботу й неділю на цій Оселі було щонайменше 800 гостей, між ними велику частину складала молодь. Недільне Богослуження відправив о. Іван Рак, парох „Союзівки". Вечорами відбувались для гостей концерти в охолоджуваній великій залі „Веселки", які заповідав конферансьє Волод. Гентіш та англійською мовою — Аня Дидик із Джерзі Ситі. Виступали великий Танцювальний Ансамбль хореографа Вадима Сулими, молодечий Ансамбль „Союзівка", юнацький Ансамбль „Союзівки" під керівництвом В. Довбущака. Танцювальний Ансамбль під керівництвом балетмайстра Романа Строцького, співак і гумористі з Канади Пітер Шелль (Петро Шелепюк) та ін. Вже цієї суботи 8-го липня на „Союзівці" виступатиме славний оперовий співак-соліст Андрій Добрянський. На „Союзівці" в Дитячому Таборі перебуває 23 дітей, їхній відпочинково-виховний табір має назву „Жива Веселка'.

У завтрішньому числі „Свободи" розпочинаємо друкувати довший репортаж Леоніда Полтави про „Союзівку", Сумівську Оселю біля Елленвіл та Оселю ОДУМ'у „Київ" біля Аккорд.

Помер Данило Чайковський, редактор щоденника „Америка" і журналу „Крилаті"

Ірвінґтон, Н. Дж. — В понеділок дня 3 липня ц. р. тут помер по тяжкій недузі, на 64-му році життя відомий український еміґраційний письменник і журналіст Данило Чайковський. Покійний був видатним членом Організації Українських Націоналістів, починаючи з 19-20-их років, політичним в'язнем польських і німецьких тюрем і концтаборів, співробітником і редактором націоналістичних газет і журналів, в тому також „Шляху Перемоги" в Німеччині. Останніми роками, після переїзду до ЗСА, працював у редакції щоденника „Америка" у Філядельфії і був редактором сумівського журналу „Крилаті" у Брюсселі. Сл. п. Данило Чайковський був автором книжки мистецьких оповідань-спогадів із концтабірних переживань п. н. „Хочу жити". Заупокійні панахиди будуть відправлені в четвер 6 і в п'ятницю 7 липня о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Литвин-Литвин при 801 Спрінґфілд Евеню в Ірвінґтоні, похорон відбудеться в суботу 8 липня о год. 10-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку і після відправлення Служби Божої тлінні останки Покійного будуть відвезені на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку. Покійний осиротив дружину Любомиру, сина Романа і дочку Зореславу із чоловіком Михайлом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Погоня за голосами

Погоня кандидатів за виборчими голосами — це відоме й природне явище в усіх демократичних країнах. З уваги на мозаїку рас, національних груп і віровизнань в Америці вибори в ЗСА виявляють цікаві особливості, але деякі поширені погляди і вислови спрощують ситуацію і полягають у непорозумінні. Наприклад, говориться про „голоси муринів", наче це суцільна, одностайна й здисциплінована маса. Тим часом понад мільйон американських муринів заробляють річно вже вище як 10.000 дол. і є радше консервативним, а не ліберальним елементом, неприхильним до вуличних демонстрацій і походів. Тому й муринська делегатка, конгресменка з ліберального крила Демократичної партії, завзята противниця В'єтнамської війни, не мала найменшого успіху, як кандидатка у президентських правиборах, і її палкі заклики до однорасових громадян не знаходили відгуку.

Те саме стосується американських жидів. Вони мають двох сенаторів і багатьох конгресменів, але при всіх своїх великих впливах не змогли дотепер обрати „свого" губернатора. Ще більш зрізничковані релігійні групи. Протестанти, як і католики, ідеологічно поділені. Не відповідає правді погляд, начебто американські католики консерватисти: першим католицьким президентом був Джон Кеннеді, демократ. Тому, що перші слов'янські еміґранти дуже бідували й були використовувані працедавцями, вони в масі підтримували Демократичну партію, яка більше, як Республіканська, сприяла соціяльним реформам. І тепер більшість членів національних груп ставляться прихильно до таких реформ у ділянках платень, охорони здоров'я, контролі над цінами чи пенсій з державної Суспільної Служби, що їх пропонує Демократична партія. Зате вони схиляються більше в сторону закордонної політики Республіканської партії, ворожої пацифізмові й обмежуванню збройних сил.

Тому не може бути таких зборів українців, поляків, жидів, італійців чи греків, які вирішували б становище у виборах усіх отих національних груп. Кожна з них має своїх республіканців і демократів, консерватистів і лібералів. І не дуже важливо навіть, хто за кого голосує, а найважливіше те, щоб усі були політично активні, щоб усі цікавилися виборами і взяли в них участь. Це й заклик до всіх американських українців.

Поразка гуманізму

Гуманізм — поняття, що стосується в першу черґу до людини. Але людина є частиною природи, що її оточує, і від гуманного або негуманного відношення до зовнішнього світу в усіх його проявах врешті - решт залежатиме майбутнє всього людства, його „бути чи не бути". Дедалі більше людей починають розуміти цю просту істину: хочеш щастя собі — не кривдь іншого, бо люди всіх рас і тварини всіх порід, і птахи всіх видів, і все живе в морях і океанах — все це існує на тій самій порошинці у космосі — на пляненті Землі.

У Лондоні відбуваються наради представників 14-ох держав Міжнародної Китової Комісії. Кит — один із найбільших ссавців, добродушний велетень, відтворення якого в ґумі займає велетенську залю в Смітсонському природознавчому музеї у Вашинґтоні. Кит нікому не шкодить, але він дає дуже багато цінного товщу і м'яса, яке йде на різні переробки. Тому тих велетнів у океанах вибивають і вистрілюють безжально, без думки, що буде з ними далі. Тим часом групи охоронців природи встановили, що деякі види китів уже взагалі зникли, а інші не встигають відроджуватись у молодих поколіннях через масове щорічне винищування. Тому, наприклад, ЗСА заборонили від минулого року полювати на китів і заборонили довозити до цієї країни будь-які вироби з китів. Це був не тільки гуманний акт людини супроти безборонної тварини, це був також розумний крок, гуманний крок супроти всього людства, адже воно не закінчується на нашому чи сучасному молодому поколінні. Делеґація ЗСА запропонувала на нарадах у Лондоні припинити на 10 років вибивання китів у всіх водах світу. Але американська делеґація програла, бо проти її пропозиції голосували 6 країн, у тому числі Совєтський Союз. СССР має багато китобійних фльотилій, між ними найбільшу в Україні, в Одесі, під назвою „Китобійна фльотилія „Радянська Україна". Мовляв, нехай українців лають, не Москву . . .

Идеться не тільки про китів. Такий самий „гуманізм" проявляє Москва і до людей. В даному випадку ЗСА опинилися в меншості, але — на шкоду всьому людству.

В. Ткач

ЧОМУ Ж, НАСПРАВДІ, УСУНУТО ШЕЛЕСТА?

У демократичних державах, коли відходить член уряду чи якийсь високий урядовець, такий підхід, звичайно, попереджається прилюдною дискусією. Йому ставлять закиди, інші його боронять і, врешті, якщо закиди мають підстави, він подається на демісію „з причин слабого стану здоров'я". Але насправді причини відомі всім.

У тоталітарних державах прилюдної дискусії не відбувається, вона має місце десь у колах партійної верхівки, а громадяни зненацька довідуються про відхід у небуття перед тим вельмизаслуженого і реклямованого режимом діяча. Так було навіть з Хрущовим, який мало не став другим „вождем" після Сталіна. Західні коментатори довго дошукувалися справжніх причин неласки, в яку попав Хрущов. Що ж говорити про другорядних діячів, яким був Шелест!

Усунення Шелеста із становища першого секретаря комуністичної партії України і надання йому посту одного з кільканадцятьох заступників прем'єра СССР — це, безумовно, пониження. В Україні він був намісником Москви, відповідальним перед Кремлем за функціонування окупаційного апарату в найбільшій неросійській республіці СССР. Це далеко більше, ніж роля одного з технічних виконавців постанов всесовєтської партійної верхівки.

Зрештою, невідомо, яка доля чекає на Шелеста в майбутньому і чи він зробить кар'єру в столиці совєтсько-російської імперії, як „усердний малорос". Доля його попередників неоднакова. Першого секретаря КПУ Кириченка теж свого часу забрали були до Москви, потім вислали до Ростова і, врешті, він зник десь у нетрях імперського апарату. Підгорний — навпаки, перетворившись у Москві на „Подґорного", займає тепер не лише репрезентаційне становище фактичного голови совєтської держави, але й належить до „правлячої трійки" — звичайно під усе більш підкреслюваною еґідою Брежнєва.

Отже, якщо вважати, що перенесення до Москви — це в даний, принаймні, момент означає для Шелеста пониження, то насувається питання: які були для цього причини, чому він попав у неласку Москви? Західні коментатори майже однозгідно вважають, що Шелест був речником політики „твердої руки" у відношенні до Заходу, а значить розходився з теперішньою лінією Брежнєва щодо шукання „відпруження" і „замирення" з ЗСА і державами Західньої Европи.

На доказ цього, між іншим, пригадують, що Шелест був одним із тих, які категорично жадали окупації Чехо-Словаччини. Але чи це дійсні і єдині причини усунення Шелеста? Тим більше, що становище Шелеста в чехо-словацькій справі треба пояснювати радше міркуваннями внутрішнього характеру: страх перед тим, що чехо-словацька „зараза" може перекинутися до СССР, зокрема на Україну. Щождо „великої" дипломатичної гри Кремлю у світових маштабах, то тут Шелест міг би хіба перестерігати Кремль проти „західніх впливів" на населення СССР, як це ось тепер зробив Суслов. Алеж зовнішня „відлига" не перешкоджає Кремлеві стосувати внутрішній затиск, чого ми і є свідками саме тепер в СССР. А тому — чи не треба шукати ще якихось причин усунення Шелеста?

З відомостей, які просякають через „залізну заслону" і які з уваги на підсовєтські умови докладно перевірити не можна, виходило б, що Шелеста усунуто не тільки тому, що він „не впорався" із завданням здушити новітній рух спротиву в Україні, але й був, до певної міри, противником занадто гострих репресій проти т. зв. „українських буржуазних націоналістів". Він буцімто поділяв у якійсь мірі думку В. Мороза, що на місце одного покараного в'язницею чи засланням приходять сотки інших, а тому, здушуючи прояви спротиву, треба бути поблажливішим до тих, які не переходять меж совєтської „леґальности". На це йому, буцімто, відповідали з Москви, що межі „леґальности" тяжко відрізнити від „революційности", а тому треба діяти безоглядно в обох випадках.

Ці самі джерела говорять про те, нібито Шелест виступав також проти безоглядного господарського визиску України московським центром. Він, мовляв, домагався, щоб частина тих економічних ресурсів України, які йдуть на збільшення господарського потенціялу СССР, залишалася в Україні для потреб місцевого розвитку.

Скільки є правди в цих відомостях? Шелест був знаний, як вірний і покірний слуга московського центру. Але чи в ньому не пробуджувалися нотки своєрідного українського патріотизму? Чи старий большевик, ленінець Скрипник не став найбільшим оборонцем українізації й автономістичних прав України, коли його з Москви „відкомандировано" в Україну? І чи — беручи приклади з давнішої української історії — не обороняли автономістичних прав України оті всі гетьмани, що не пішли з Мазепою, включно з гетьманом Кирилом Розумовським?

Звичайно й оті гетьмани із козацькою старшиною, і Скрипник та йому подібні пояснювали свою оборону місцевих прав України інтересами всеросійської, в новітніх часах совєтської, імперії. І можливо, що „старий большевик" Скрипник не вдавав, а справді вірив, що, боронячи українізацію або стан української економіки, він тим самим добре виконує своє завдання патріота СССР. І дуже можливо, що й Шелест є насправді таки вірним підданим московського Кремлю. Але не тільки його українське походження, але й самі обставини виконування функцій в Україні, в безпосередній близькості до мас українського народу, змушували його інакше задивлятися на внутрішньоукраїнські проблеми, ніж то робили й роблять його кремлівські „боси".

Москва, що, як каже приказка, „сльозам не вірить", поступає безоглядно навіть із своїми вірними слугами. Лише майбутнє може трохи вияснити справу: чи Шелеста відкликано з України лише тому, що як він не „старався", але на погляд Москви не виявив потрібної рішучости в зламанні опозиційного руху в Україні, чи, може, він таки „осмілювався" перечити Кремлеві, коли „місцеві" українські інтереси занадто занедбувалися? Якщо він зробить у Москві кар'єру, подібну до кар'єри Подгорного, то це буде промовляти за перше припущення. Якщо ж його спіткає доля Кириченка, то це може свідчити про те, що в Шелеста були таки краплини українського — повторюємо, своєрідного — патріотизму.

З усього, одначе, видно, що після усунення Шелеста в Україні прийде до ще більшого затиску, до ще більших репресій. Як на це маємо реаґувати ми — ті українці, які перебувають в західньому світі? В кожному разі не пом'якшенням нашого стовідсоткового неґативного наставлення до совєтсько-російського окупаційного режиму і не шуканням якоїсь — на наш погляд, неможливої — згоди з Москвою, щоб, як то дехто вже пропонував, „умилостивити" Москву й одержати з її ласки якісь полегші для України. Москва „вірить" лише в силу! І тому лише наші невгнуті самостійницько-державницькі позиції, лише наші протести й викривання злочинів окупаційного режиму в Україні можуть у якійсь мірі вплинути на поставу московського проводу.

В. С-ко

ПЕРЕСТОРОГА ТУРИСТАМ ДО УССР

Справа Ярослава Добоша сколихнула українську еміґрацію і викликала в часописах цілий ряд коментарів, при чому деякі автори, на жаль, постаралися використати цей прикрий інцидент для різного роду політичних, інколи навіть, сказати б, зловрадісних спекуляцій. От, бачте, ми казали! От, бачте, нас не слухали! Не ставимо тут своїм завданням розглядати ці необ'єктивні коментарі, бо навіть совєтські слідчі, що кілька місяців допитували Добоша, не закидали йому, що він привіз зі собою в Україну якісь „інструкції" чи щось з націоналістичної літератури. Також ніхто з поважних журналістів не трактуватиме, як „перекупство" тих мізерних 50 рублів, що їх він нібито передав комусь із інтелектуалів, щоб „завербувати" до роботи в котрійсь із західньоевропейських розвідок. Навіть у підсовєтських умовинах така сума нікого не може спокусити на ризиковну, антирежимну акцію.

Ярослав Добош, як і його батьки, ніколи совєтськими громадянами не були. Абсурдність твердження, що він — совєтський громадянин була настільки очевидною, що цю „версію" відразу ж у КГБ відкинули, і Добош фіґурував як бельгійський підданий. Отже й трактувати його мусіли каґебісти як чужинця, як, наприклад, тих бельгійських студентів, що два роки тому, розкидавши серед публіки летючки в обороні переслідуваних, прикували були себе до поруччів у московському театрі і після того були вислані літаком до Бельгії. Формально „провина" Добоша — зустрічі і розмови з інтелектуалами — була куди меншою, і десять років ув'язнення, якими погрожував Добошеві слідчий, були просто залякуванням його.

Ярослав Добош був потрібний каґебістам для обтяження „вини" вже наперед осуджених в пресі, а значить і в КГБ, українських інтелектуалістів у Львові і Києві, що ніби нав'язували контакти з „українськими буржуазними націоналістами" за кордоном, спеціяльно з „антирадянським центром ОУН - бандерівців". І от, слідством „встановлено", що Я. Добош прибув до СССР для „виконання злочинного завдання" цього центру, а вислав його О. Коваль, голова Головної Управи СУМ'у, що задовго перед тим виїхав був з Бельгії до Арґентини і, очевидно, справою відрядження Добоша із „шпигунськими завданнями" займатися не міг. Так само в 1956 р. на пресовій конференції в Східньому Берліні обвинувачували чекісти в убивстві С. Бандери сл. п. Дмитра Миськова, який у тих днях, коли Сташинський доконував свій злочин, перебував у Римі.

До речі, одна з еміґраційних поважних газет повідомляла своїх читачів, буцімто комуністична преса подавала, що Я. Добош у своїй заяві на пресконференціях „ще раз повторив самообвинувачення у приналежності до ОУН і в діянні з її наказу як у Бельгії, так і в УССР". Такого ствердження в комуністичній пресі ніколи не появлялось.

Для совєтської політичної поліції потрібно було п'ять місяців, щоб оформити справу Ярослава Добоша і скомпонувати від його імени „покаянну заяву", яка по уважному її прочитанні викликає стільки сумнівів і здогадів, що її не можна сприймати інакше, як подиктовану заяву. Фактичним авторам цієї відчитаної Добошем на пресових конференціях у Москві, Львові і Києві заяви не робить чести ні її форма, ні її мова і зміст.

Не треба бути аж таким аналістом лексики і стилю Добушевої заяви, щоб не повірити, що він, народжений у Німеччині і вихований в Малій українській семінарії в Римі, міг уживати таких специфічних совєтизмів і русицизмів, як: „він (Коваль) є провідником організації по (!) Бельгії; я входжу також в редакційний гурток (!) цього журналу („Авангарду"); одержане завдання від Коваля, номери (!) телефонів, паролі, адреси...; крім того одержав відповідний інструктаж (!); ми розраховували, що напередодні Нового року радянські органи безпеки менше будуть звертати увагу на іноземців (!); українські націоналісти в своїх діях проти Радянського Союзу спілкуються (!) з сіоністами; я зустрівся на її квартирі (!); я сподіваюсь, що органи радянської влади приймуть по моїй справі (!) гуманне рішення" і т. д.

Таких і подібних допущених спецами - „мовознавцями" з КГБ ляпсусів можна з „покаянної заяви", буцімто написаної самим Б. Добошем, навести далеко більше.

Нові методи боротьби з дисидентами, що їх застосовує тепер КГБ, фактично не є новими: це ніби поворот до ленінських методів, який ще в 1924 році вислав був з СССР кілька груп соціял-демократів (м е н шовиків), між ними відому свого часу в російській еміґраційній пресі Кускову і її чоловіка-економіста Прокоповича. В 1929 році вислано в такий спосіб з СССР А. Троцького. Цілими групами висилають тепер до Ізраїлю жидів, які рішуче цього домагаються. В Римі перебуває ніби коло 200 інтелектуалів, депортованих, як „вороги радянського режиму", між ними син колись славного в Росії поета Вольпін - Єсенін, також поет Бродський і ін. Їм пропонували на вибір: або добровільно виїхати за кордон або бути ув'язненими в тюрмі чи в концтаборі.

В норвезькій газеті „Афтенпостен" добре поінформований журналіст Пер Геґґе повідомляв, що совєтські урядові чинники збираються в найближчому майбутньому вислати за кордон відзначеного нагородою Нобеля письменника Олександра Солженіцина, сина колишнього розстріляного Сталіним командарма Петра Якіра, ген. Григоренка, що перебуває тепер у психіятричній лікарні, Валерія Чалідзе і ряд інших представників опозиції режиму.

Пер Геґґе пише, що в СССР почали тепер стосувати призабуту 20-ту статтю кримінального кодексу РСФСР яка звучить: „Заходами соціяльного захисту судовиправного характеру є: проголошення ворогами трудящих з позбавленням громадянства союзної республіки, тим самим громадянства Союзу ССР, і обов'язковим вигнанням поза його межі". Очевидно, для совєтської влади вигідніше висилати таких людей, як обурювати світову опінію, переводячи проти них судові процеси.

Ярославові Добошеві 10 річний реченець ув'язнення за „шпіонаж", яким погрожував слідчий КГБ, не відважились „пришити" з огляду на ту ж таки світову опінію. Отже, залишилось те, що зробили з його колеґами, бельгійськими студентами: посадили на літак і його

(Закінчення на стор. 5-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ ДОБОША

Розповідь Я. Добоша про своє арештування, слідство та звільнення (див. „Свобода", ч. 110 з 13 червня ц.р.) викликає болюче та пригноблююче враження. Бо ось молода людина, вихована в умовах західнього добробуту, вигід та свободи, хоронена пашпортом західньої держави, легкодушно їде в Україну, щоб „нав'язати контакт з людьми, що там стоять в інтелектуальному спротиві". Хоч у тюрмі його окремо щадили, він до всього признався, щоб видістатися на волю, обтяжуючи тих, з ким зустрічався.

Опісля у вільному світі, вже без загрози для свого життя, він ще раз їх обтяжує, оповідаючи — мабуть з метою самохвальби — про свої секретні зустрічі у Києві та Львові. Ніхто не вимагав від п. Добоша бути „героєм". Але коли він рішився їхати в Україну, то мав бути готовим на те, що його можуть арештувати, тортурувати й засудити. Він також повинен був знати, що за ним слідкуватимуть. Тим часом виглядає, що він усе робив дуже наївно і безвідповідально, а тепер ще й ніби хвалиться перед чужими репортерами, спрагненими сенсаційних вісток, своїми „пригодами" і „геройством". Він і не згадує — бо, мабуть, не думає — про те, що його „гра в героя" коштуватиме, якщо не життя, то напевно багатьох років тюрми і багатьох терпінь для кількох чи кільканадцятьох талановитих українців. П. Добош думає тепер „довго відпочивати", а потім продовжувати студії. А чи думає він, що робитимуть ті, яких він безвідповідально викликав на зустрічі, а потім обтяжував?

З усього, що сталося, одне є очевидним: українська культура втратила принаймні на якийсь час кількох або кільканадцятьох своїх діячів, а український нарід відважних оборонців його прав. За те ми „придбали" наївного, безвідповідального і цілком не відважного „революціонера".

Наука для нас усіх: якщо є в нас молоді студенти, які хотіли б їхати в Україну в наївній вірі, що вони зможуть контактуватися з тими, що протестують проти режиму, так, як це можливо в будь-якій демократичній країні, вони повинні знати, що цим тільки допомагатимуть ворогові їх винищувати і поповнятимуть злочин проти українського народу.

Д-р Б. Ц-ий

ЗІРКИ НА ПРАПОРІ

Наша родина одержує і читає „Свободу", і ми завважили одну помилку. В числі з 10-го червня 1972 р. „Свобода" мала знімку американського прапора на першій сторінці. Цей прапор мав лише 48 зірок, замість 50. Навіть якби прапор мав 48 зірок, та у Вашій газеті вони не були правильно розставлені.

Іванка і Наталка Сокіл

Сілвер Спрінґ, Мд.

Ольга Приходько

З МОРЯ ЖИТЕЙСЬКОГО...

Розповідь з часів старого Поділля

(2)

Так минуло майже десять років.

Мати почала непокоїтись: маєток потребує господаря.

Усі ці довгі роки мати й син жили так скромно, а маєток приносив такі великі прибутки, що капітал у банках виріс до величезних розмірів. Хоч стара пані робила багато добра, жертвувала великі суми на костьоли та доброчинність, збудувала в поблизькому містечку новий костьол, але все це була незначна частка великих прибутків.

Задля своєї втіхи вона видавала гроші лише на парк. Виписала з Голляндії освіченого садівника, який доглядав парк, понасаджував усякі невидані в цьому краю рослини. На багатій подільській землі все це пишно росло і трохи втішало стару пані. Було там гарно, як у раю, казали люди.

— Кому це все дістанеться, в чиї руки попаде ця вся краса, коли мене вже не буде на цьому світі? — питала себе стара пані.

Як завжди, шукала ради у ксьондза. Ксьондз охоче порадив: допоручив молоденьку панну Стефанію, сироту, що походила з доброго роду. Батьки її загинули під час польського повстання, і вона була вихована в аристократичному монастирі Нотр Дам, монастирі кармеліток, так званих білих монашок. На думку ксьондза, ця дівчина під кожним оглядом була достойна зайняти таке високе становище. А щоб стара пані могла сама в цьому переконатися, порадив, щоб запросила панну Стефанію до свого дому на довший час ще заздалегідь, перед приїздом молодого пана, щоб пані сама могла її краще пізнати, а також щоб молодий пан Зиґмунд приїхавши застав її вдома. Стало маючи її перед очима, скорше зможе звикнути до неї і оцінити її скромну та шляхетну вдачу.

Старий ксьондз добре знав пана Зиґмунда ще з юнацьких літ, як сповідника. Як добрий психолог він розумів, що несміливу, замкнуту вдачу молодого пана не можна собі з'єднати під час коротких побачень, а без сердечної приязни та душевного порозуміння така інтеліґентна людина ніколи не рішиться з'єднати своє життя з жінкою навік.

Як звичайно, стара пані послухала розумної ради. Молоденька панна Стефанія, що лиш закінчила монастирський пансіон, з'явилася в білому палаці Броневської. Як це зразу оживило цілий дім, хоч панночку ні в якому разі не можна було назвати ані веселою, ані балакучою, ані жвавою! Навпаки, була вона тиха, лагідна, надзвичайно скромна і, здавалося б, нічим не може порушити загальний біг життя в домі. Проте, в її присутності було стільки свіжого, молодого, весняного, що всім ставало приємно. Можливо це почуття викликав її мелодійний голос, а може це робила атмосфера надзвичайної лагідности, яку вона вносила всюди з собою. А може просто тому, що в палаці вже давно не було ніяких гостей, не тільки вся численна челядь працювала жвавіше, стараючись, щоб усе виглядало особливо гарно, але також і старші служники виявляли свою прихильність і охоту, хто чим міг: садівник вибирав для панночки найкращі квіти з теплиці і найліпші овочі, ключниця приносила найсмачніші речі, кастелянша застеляла найкращу білизну. Всі оживились, пульс дому забив швидше, почуваючи подув молодого життя.

Оживилася і стара пані. Провадила з панночкою довгі розмови, радо слухала її ласкаву мову, втішаючись її гармонійною зовнішністю та бездоганною поведінкою, але найбільше полюбила її за вдачу, таку скромну, шляхетну та ніжну.

А що ж панна Стефанія?

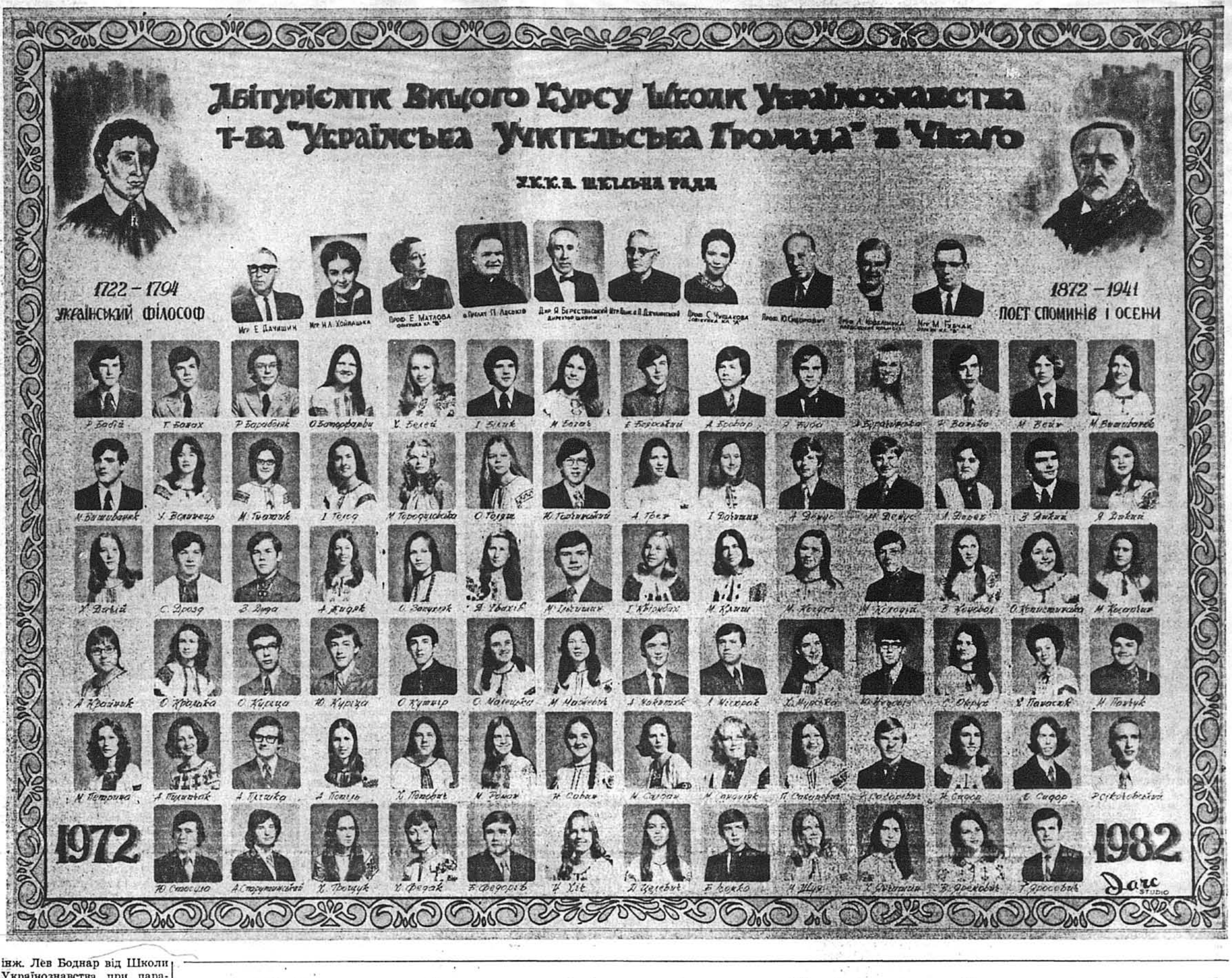
Не трудно собі уявити, яке чарівне враження справив на неї білий палац та любовна увага, з якою її там всі прийняли, її, сироту, бідну дівчину, яка вже давно не мала дому і жила під сталим примусом монастирської дисципліни. Правда, монашки були ласкаві до неї, але тверді, все життя було зачинене в мертві усталені форми, ухилитися від яких не було можливо. Інші панночки в пансіоні зносили ці обмеження легше, бо знали, що це для них тимчасове, що скоро вони повернуться до свого дому. Але вона, яка свого дому не мала, найбільше боялася, що їй доведеться все життя провести в монастирі.

Тим більшу радість відчувала вона, що вдалося їй уникнути, можливо хоч тимчасово, монастирської неволі. Вона, звичайно, не знала, які причини привели її до дому пані Броневської. Просто інстинктово відчувала, що тепер її доля залежить від цієї доброї старої пані, і тому зі свого боку горнулася до неї всіми своїми почуттями, ніби шукаючи у неї захисту в своїй безпомічній самітності. Стара пані також це відчувала, і їй приємно було виявляти ласкавість тому, хто так жадібно і вдячно приймає кожний прояв приязни. Також було їй миле те захоплення, з яким панночка обдивляла красу її парку. Коли вони разом проходжувались алеями, знаходячи щораз нові закутки, в яких особливим способом, з надзвичайним смаком були розміщені групи рослин та підібрані гармонійні барви та відтіні різних квітів і зелені, панночка часами не могла стримати свого ентузіязму, а стара пані, яка вже звикла до всієї тієї краси, відчувала наново увесь її чар.

Коли приїхав пан Зиґмунд, обидві дами жили вже в найліпшому порозумінні і взаємній приязні.

(Далі буде.)

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ...



КІНЦЕВИЙ ІСПИТ ЗРІЛОСТИ У ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ЧИКАГО, ІЛЛ.

Кінцевий іспит зрілости, званий також матурою відбувся тут у травні ц. р. Письмовий іспит проведено 6 травня від год. 8 вранці до год. 4.50 хвилин. До матури допущено 82-ох студентів. Двоє студентів відступили. Усну матуру розпочато у п'ятницю 1 травня 1972 р. о год. 6-ій увечорі перед Іспитовою комісією: проф. Л. Кодельська предсідник, дир. школи Я. Берестянський — заст., мгр Е. Дачишин, мгр М. Губчак, проф. Е. Матлова, проф. Ю. Сидорович, мгр Н. Л. Хойнацька і проф. Ст. Чушакова члени. Іспити розпочато молитвою, проведену о. прелатом П. Леськовим, а слово до матуристів сказав о. М. Бутринський і проф. Л. Кодельська. Із визначним успіхом склало 24 абсольвенти, з дуже добрим успіхом — 22, з добрим успіхом — 6, а з достатнім — 2 абсольвенти. Склали — разом — 82 абсольвенти. Вручення дипломів відбулося 10 червня о год. 6-ій увечорі в авдиторії школи св. о. Миколая з участю духовенства обох парафій: св. о. Миколая і свв. Володимира і Ольги, сестер ЧСВВ, учителів батьків матуристів, представників громадських організацій і запрошених гостей. У програмі вручення дипломів входила: молитва, проведена о. прел. П. Леськовим і спеціяльна молитва українського матуриста, проведена проф. Ю. Сидоровичем. Вступне і прощальне слово до абсольвентів сказав дир. школи Я. Берестянський. Програму у виконанні абсольвентів під проводом мгра Е. Дачишина розпочато піснею „Ґавдеамус ігітур", потім відспівано — „Гей на горі на Маківці", „Я сьогодні від вас віджджаю", „Ми ростем, ми надія народу" і „Ой у лузі червона калина". Мелодеклямація „Айстри" виконала Марія Клиш при фортепіяновому супроводі абсольвентки Ірини Квірмбах. Фортепіяновий реситаль відіграли Олександр і Юрій Куріци, увертюри до опери „Тарас Бульба". Старости трьох матуральних кляс звернулися з прощальним словом від імени цьогорічних матуристів: від кляси — „А" Ірина Квірмбах, від кляси — „Б" Христя Белей, а від кляси — „В" Мирон Панчук. Вокальний ансамбль абсольвенток виконав пісню композитора Майбороди до слів Василя Симоненка „Лебеді материнства" при фортепіяновому супроводі Надії Савин. Участь взяли: Ірина Квірмбах, Христя Попович, Марта Косарчин, Марта Городиловська, Марійка Вишиванюк і Марійка Маркевич. Фортепіяновий реситаль твору „Пісня" композитора Л. Ревуцького у виконанні Ірини Квірмбах. Учні обох других Вищих Курсів Роман Дишкант і Марійка Павлюк, які за рік стануть до іспиту зрілости звернулися до цьогорічних абсольвентів з прощальним привітом. Абсольвентка Марта Городиловська виконала балетний танок „Шумка". При фортепіяні — Ірина Квірмбах. Опікуни 3-ох матуральних кляс: проф. Стефанія Чушакова від кляси — „А", мгр Микола Губчак від кляси — „Б", та проф. Евгенія Матлова від кляси „В" прощали вихованців-абсольвентів цьогорічної матури. Точки програми заповідала абсольвентка Оксана Малецька, відчитавши англійською мовою телеграму-привіт від суперінтендента американських шкіл, Мартвіка. З привітами виступали: Наталія Іванів від Українського Золотого Хреста, яка подарувала для шкільної бібліотеки два примірники „Боярині" Лесі Українки п. Репета головний радний УНСоюзу виголосив привіт і склав у дарі дві книжки для шкільної бібліотеки „Історію Української культури" і „Невидимі стиґмати". Із привітом і подякою учителям виступила О. Сидоренко-Квірмбах. Склали привіти: інж. Ст. Ґоляш від Т-ва кол. вояків УПА. Надія Ґоляш від Об'єднання Жінок ОЧСУ, мгр Мих. Федак від фінансової спілки „Певність", інж. Лев Боднар від Школи Українознавства при парафії св. Иосифа, Тарас Филипович від Пласту, Захар Колодій від Осередку СУМА ім. М. Павлушкова, інж. М. Панасюк від ОДВУ, Григорій Чомко від Осередку СУМа „Крути", мгр Вол. Ничай від Ліґи Американців Українського Походження, Відділ УККА та Арета Мартинюк від Окружної Ради СУА. Батькам і учителям склала подяку абсольвентка Марта Городиловська. Відтак відбулося вручення табля і дипломів абсольвентам, директором школи і опікунами кляс. Голова Батьківського Комітету матуристів ,інж. Василь Голод, подякувавши учителям за працю над молоддю, перевів роздачу квітів і подарунків учителям. Пані з Батьківського Комітету Матуристів частували учителів і абсольвентів багатою перекускою. Подяка й — Батьківському Комітетові Матуристів під проводом інж. Василя Голода, за працю і допомогу в переведенні цьогорічної найбільшої матури в нашій Школі Українознавства. Після офіційної частини молодь забавлялася до пізньої ночі.

Я. Берестянський

ДОПОВІДЬ ПРО УКРАЇНІКУ В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Вінніпеґ (Д. С.) — На запрошення Управи Клюбу Книголюбів відбулася тут 26-го червня доповідь проф. Яр. Рудницького про „Україніку й українські сліди в Західній Европі." Зібрання відкрила й дискусією проводила голова Клюбу пані С. Залозецька. Проф. Рудницький нав'язав до своїх книжок „З подорожей по Італії" та по Европі і подав найважливіші інформації про українські сліди в країнах Західньої Европи, як Англії, Франції, Італії, Німеччини й ін.

Адв. П. Саварин членом Ради Правителів Університету Альберти

Відомий українській спільноті Алберти і цілої Канади адв. Петро Саварин з Едмонтону завершив свої правничі студії в університеті Алберти в 1956 р. і від 7-го червня 1957 р. є допущений до адвокатури. Його відзначено недавно почесним, але водночас відповідальним завданням, бо розпорядком губернатора МекЮвена з 11-го квітня 1972 р. призначено його членом Ради Правителів університету Алберти в Едмонтоні, на пропозицію міністра високих студій Дж. Фостера. Тепер українська спільнота матиме вже теж нарешті свого речника і в Раді університету Алберти. Адвокат П. Саварин сьогодні є одним з передових діячів української спільноти завдяки своїй, наполегливій праці і співпраці в багатьох організаціях та установах.

Д-р П. Саварин — відомий пластун. До Пласту вступив під кінець 1946-го р. в Німеччині. З приїздом до Едмонтону активний увесь час у Пласті і трьома наворотами очолював Станичну Старшину. В останній каденції придбав новий Пластовий Дім, зібравши половину фондів і пожертвувавши тисячу долярів (крім того по 1,000 дол. на Шевченківську Фундацію і КУ) з своєю дружиною Ольгою, що є теж діяльна в Пласті. Їхні троє дітей: Віра, Михайлик і Галя теж пластуни.

В Едмонтоні П. Саварин є ввесь час діяльний у суспільно-громадському житті. 15 років є членом Управи Відділу УК в Едмонтоні: 5 років — секретар, кілька років заступник голови, 2 роки — голова і на цьому пості приймав двох колишніх прем'єрів Канади: Дж. Діффенбейкера і Л. Пірсона, останнього в 75-річчя поселення українців в Алберті в 1967 р. Активний в Клюбі Українських Професіоналістів і підприємців від його оснування як член співзасновник і секретар організаційного комітету, пізніше секретар, заступник голови і голова в 1964-му р. Він і завів Шевченківські меморіяльні лекції в університеті Алберти, де першим доповідачем виступив проф. д-р Ю. Шевельов перед кількома роками. Два роки був він заступником Федерації Клюбів на Західню Канаду. Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців висунув кандидатуру свого члена до Ради Управителів університету Алберти, бо ж адвокат П. Саварин був головою Комітету, що приготовив меморіял від КУК у справі двомовности і двокультурности, з'ясовуючи його перед членами Королівської Комісії, як теж і членам провінційного уряду Алберти.

На Курсах Українознавства ім. І. Франка викладав 9 років історію України і під час недуги управителя проф. Р. Березовського виконував обов'язки управителя. Активний провідний член у різних національно-культурних організаціях: УНДім, БУК, УПНІ В-во Gateway, що видало двома накладами підручник проф. д-ра Яра Славутича до навчання української мови в державних школах Алберти; очолює Кредитовий Комітет Української Кредитівки (раніше двох) вже довгими роками. Діяльний член Консервативної Партії, в якій чотирикратно був президентом Федеральної Округи східнього Едмонтону, допомагав кандидатам під час виборів до Провінційного Парляменту.

Довгими роками належить до Управи Т-ва Сприяння УНРаді, є членом Управи Станиці Братства Дивізійників, де два роки був головою. Допомагає зростові української спільноти, виголошуючи доповіді, пише до часописів і журналів, зокрема до „Українських Вістей", бере участь у різних з'їздах, як КУК, Пласт тощо. Діяльний теж у житті парафії св. Йосафата, якої він правний дорадник, як і Владики Ніла.

М. Х.

Закінчення шкільного року „Рідної Школи" у Пассейку, Н. Дж.

У суботу, 17-го червня, ц. р. о 10:30 ранку в авдиторії будинку міської школи „Рузвелт Гайскул" число 10 міста Пассейку, місцева „Рідна Школа" закінчила свій 1971-1972 шкільний рік починаючи з вісьмома учнями, що збільшилася з того часу до понад 250 учнів. Пані Стефанія Квасовська ще й до нині є директором цієї незамінної твердині і кузні нашої будучности, що в ній виховується наша молодь. Сьогодні дир. Стефанія Квасовська своєю невтомною і безкорисною працею об'єднує гурт із 12 відданих і невтомних педагогів.

„Рідна Школа" міститься у цім будинку постійно вже протягом 14-ти років, займаючи другий і третій поверх кожної суботи від 8:30 ранку до 12-ої години полудня. Заснована вона була двадцять років тому, починаючи з вісьмома учнями, що збільшилася з того часу до понад 250 учнів. Пані Стефанія Квасовська ще й до нині є директором цієї незамінної твердині і кузні нашої будучности, що в ній виховується наша молодь. Сьогодні дир. Стефанія Квасовська своєю невтомною і безкорисною працею об'єднує гурт із 12 відданих і невтомних педагогів.

Молоді вчителі Дарія Фарміґа, Ігор Микита та Христя Струк є самі абсольвентами цієї школи, які покінчили вже університети і повернулися, щоб передати свої знання і любов до свого рідного своїм молодшим братам і сестрам. Пан Андрій Фарміґа, молодий талановитий диригент, кожної суботи навчає дітей нашого українського співу.

Цього року наша хата кожного дня, а особливо у п'ятницю вечорами, була переповнена дитячим співом українських пісень з усіх закутків українських земель від Кубані до Закарпаття. Наші діти пильно училися їх співати, переписували їх та звіряли їх у співанику, бо пан Фарміґа буде незадоволений, якщо вони не знатимуть так, як він їх учив минулої суботи. Це була для нас невимовна приємність спостерігати свого восьмирічного сина і одинадцятирічну донечку, як вони захоплено турбувалися про правильну вимову букви „я" у Кубанській пісні чи „л" у Лемківській.

Мали ми також приємність спостерігати велику працю учительки третьої кляси пані Я. Божемської, та учительки шостої кляси пані Ірини Шраменко, учительки нашого сина і нашої донечки. Ми бачили як творилося чудо на наших очах. Ми бачили, як наші діти мінялися до непізнання з кожним днем. Вони не тільки ставали любителями свого рідного українського, але також досягали вершин у щоденній науці багато легше чим перед тим, та набиралися сміливости, мужности і певности. Субота у нас була великим днем протягом цілого року. Наше життя було виповнене новими досягненнями, що прокладатимуть шлях нашим дітям у ліпше майбутнє. Це був для наших дітей перший рік у „Рідній Школі".

Суботній попис учнів „Рідної Школи" був особливо зворушливий. Дітвора різного віку від першої і до шостої кляси гордо виступали, щоб показати своїм батькам і громаді свої досягнення. Попис ділився на чотири частини, з виступами напочатку першої і другої кляси, потім третьої і четвертої, і далі п'ятої і шестої, а на закінчення усі діти цілою залею, під керівництвом Андрія Фарміґи, відспівали в'язанку українських жартівливих пісень. Ціла програма була теж переплетена співом різноманітних пісень і складалася з деклямацій поодиноких учнів та групових, та з читання роль вибраних творів. Діти були захоплені, вишколені і задоволені, уміло вив'язуючись у своїх ролях. Було приємно бачити і чути, що віддана праця наших учителів має успіхи. Кожен учитель керував своєю клясою.

„Рідна Школа" в Пассейку є державного значення всеукраїнською школою, що виховує нові покоління із любов'ю до всього того, що є українське, добре, чесне і здорове.

Микола Панченко

Нова учительська сила



Михайло Кравець

20-го травня ц. р. закінчив студії в Католицькій Колеґії св. Томи в Ст. Пол Михайло Іван Кравець, отримавши учительський диплом із ступенем „Бечелор ов Артс", з правом учителювання у середніх школах.

Михайло Кравець народжений 1 липня 1950-го р. — старший син покійного Павла і Тетяни Кравець, а внук Марії і Теодора Федоришиних. Усі вони з Міннеаполісу.

Михайло зростав в українському середовищі. Від самих початків учащав до католицьких шкіл. У той час там „Рідної Школи" ще не було, але він дома вчився читати й писати по-українському, ще зовсім змалку, бо у віці чотирьох років вмів читати український буквар. Михайло Кравець був здібним учнем і цілу середню школу пройшов з різними відзначеннями, закінчивши її у 18-му році життя. Під час студійних років своєю поведінкою з'єднував собі приязнь професорів і товаришів.

У цей самий час активізувався він в українському житті, володіючи добре українською мовою. Безустанно працював в українській Католицькій і православній парохіях, виступаючи на імпрезах громадського характеру.

Градуація Михайла Кравця завершилась прийняттям з участю учителів, приятелів і родини. Небавом він виїжджає до Нового Мехіко, де його прийняли на вчительську посаду.

Його молодший брат — Юрко, студент цього ж самого коледжу, четвертого року, здобув відзначення з історії.

Теодор Федоришин

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ҐАЛЕРІЯ У ВУДСТОКУ

Ню Йорк. — Існуюча вже від кількох років Українська Мистецька Ґалерія у Вудстоку, Н. Й., при 194 Тінкер вул. шлях 212, вже відкрита від суботи 1-го липня й буде чинною до кінця сезону. Ґалерією управляють Тетяна і Володимира Богачевські. В ґалерії виставлені найновіші твори: Вол. Бачинського, Оленки Богачевської, Зіновія Онишкевича, Богдана Божемського й інших мистців.

ГОЛОС АКТОРА

ОМУС

Орган Об'єднання Мистців Української Сцени

В. Дорошенко 1971

Як ми уявляємо собі книгу актора і діячів українського театру?

Може однією із найбільших занедбаних ділянок українського мистецтва є театр, дарма, що, мабуть, скажемо щиро, і в нашому суспільному житті, а то навіть і в політично-громадському, театральности є чимало. І так, як з одного боку театр у нас користується і завжди користувався величезною популярністю, так з другого боку знову, в науці, українське театральне мистецтво стоїть далеко-далеко позаду інших ділянок дослідів нашої культури. І хоч у нашому науково-популярному дорібку маємо чимало матеріялу до історії українського театру, все ж таки, повної історії українського театру чи однієї з найцікавіших її ділянок, сценографії у нас нема, не кажучи вже про історію українського актора.

Іншими словами кажучи: не маємо чим похвалитися, ні перед собою, ні перед чужинцями! Мало маємо спогадів чи то акторів, чи режисерів, навіть спогадів наших драматургів можна полічити на пальцях однієї руки. А це все разом — це історія культури, цього величного вияву духа кожної нації.

І саме цю епоху, одну з найважчих епох в історії нашої культури взагалі і в історії нашого театру зокрема, епоху періоду наших Визвольних Змагань від 1918 р., аж по час нашого розсіяння, Об'єднання Мистців Української Сцени, ОМУС, поклало ціллю своєю, висвітлити історично — вірно, так, як вона існувала, тобто як ця епоха зазначилася в історії театру, які цінноці вніс у час як Визвольних Змагань, так і пізніше у час руїни, український режисер і драматург, український актор і сценограф, словом усі ці діячі, незалежно від їхньої ділянки, театрального мистецтва, які, матеріяльно повністю незабезпечені, без ніякого майбутнього, ціле своє життя віддали, щоб животворним словом зі сцени, піддержати це українство, нищене ворогом після втрати державницької незалежности. А в дальшому, в цій Книзі Діячів Українського Театрального Мистецтва будуть насвітлені події, про які мовчить, або спростачує українська підсовєтська „наука", тобто, як працюючи по фабриках і заводах на чужині, український актор не забув, хто він є і який є його обов'язок у відношенні до театрального мистецтва. І хоч праця „на хліб насущний" забирала йому весь день, він, вечорами йшов на проби, учився ролі і по всьому вільному світі, куди українського актора закинула доля — він творив нові вогнища українського театрального мистецтва.

Ось такою повинна бути запляноване Книга Актора, Книга Діячів Українського Театрального Мистецтва, Книга-Пам'ятник тих, які все, що мали найцінніше і найдорожче віддали в жертву українському театральному мистецтву!

Григор Лужницький

Надсилайте матеріяли

Редакційна Колеґія для видання Книги звертається до всіх членів ОМУС'у і всіх працівників українських театрів — режисерів, акторів, авторів, робітників сцени, адміністраційних працівників, театральних малярів, співаків, музик — і усіх інших театральних професій з таким закликом:

Фотографічна частина задуманої книги становитиме, може, найбільш „вимовну" її частину. Вона повинна віддзеркалювати наш театр — і людей театру, так у професійному як і побутовому розумінні. Редакційній Колеґії потрібні такі фотознімки:

1) Особисті — (портретові).
2) В ролях.
3) Знімки з постанов п'єс.
4) Знімки з театрального побуту.

Ця остання категорія повинна включати часи пересувних театрів на рідних землях, часи еміґраційні, знімки з заробітньої праці на еміґрації і т .п.

Якщо можливо, просимо надсилати оригінали з зазначенням, чи висилаючий бажає, щоб йому знімки повернути. Якщо більш догідне є надіслання фотокопії знімки, якої не треба повертати, тоді це було б ще більшим полегшенням праці Редакційної Колеґії.

Чим обильніший буде надісланий фотоматеріял, тим кращі можливості матиме Редакційна Колеґія для вибрання потрібних фотознімків.

Очікуємо, що незабаром почнуть напливати бажані фотоматеріяли і згори дякуємо всім — членам і не-членам ОМУС'у за допомогу. Знімки просимо надсилати на адресу: Associaton of Ukrainian Theater-artists, 1309 W. Ruscomb St. Philadelphia, Pa., 19141.

ПОЖЕРТВИ НА ДОПОМОГОВИЙ ФОНД

Валя Калин-Магмет і Степан Магмет	$ 20.00
Марія Слюзарівна-Соханівська і Михайло Соханівський	20.00
Іванна і Юрій Кононеви	15.00
Тамара Крижанівська	10.00
Борис Дніпровий	10.00
Марія Поторока	5.00
Володимир Воронюк	4.00
РАЗОМ:	$ 84.00
Попередньо складені пожертви	491.00
РАЗОМ:	$ 575.00

Всім жертводавцям щира подяка.

ПОЖЕРТВИ НА „КНИГУ АКТОРА"

Марія Степова-Карп'як	$ 300.00
Іванна і Юрій Кононеви	100.00
Євдокія Дичко-Блавацька	50.00
Мілена Грінвальдт	20.00
Марія і Микола Кавка	20.00
Олена Бенцаль	20.00
Тамара Крижанівська	10.00
РАЗОМ:	$ 520.00
Попередньо складені пожертви	$ 640.00
РАЗОМ:	$1,160.00

ГОЛОС АКТОРА

Рік II Липень 1972 Ч. 3.

Редагує Колеґія

Адреса: Association of Ukrainian Theater Artists
1309 Ruscomb Street Philadelphia, Pa. 19141. USA

ВСІ НА ФЕСТИВАЛЬ!

Як відомо вже з попередніх наших закликів, ОМУС влаштовує в днях 2, 3 і 4 вересня ц. р. (Лейбор Дей) на оселі УРСоюзу „Верховина" у Глен Спей, Н. Й., Великий Фестиваль Українського Театрального Мистецтва. Це, як ми теж уже згадували у попередньому числі „Голосу Актора", буде показ нашого дотеперішнього надбання на полі театрального мистецтва поза межами нашої батьківщини.

До участи у фестивалі запрошуємо всі театральні ансамблі, які діють на теренах ЗСА і Канади. Це буде перегляд не тільки ансамблів, але і познайомлення з мистецькими одиницями на згаданих теренах. Кожний ансамбль, що візьме участь у фестивалі, крім нагород за найкращі ролі, найкращу поставу, найкраще сценічне оформлення, одержить пам'ятку у формі статуетки у виконанні одного з наших видатних скульпторів (своєрідний український „Оскар").

До жюрі запрошено знавців театрального мистецтва, які будуть рішати про нагороди. Прізвища суддів подамо у найближчих, більш детальних оголошеннях про фестиваль.

Тепер, закликаємо театральні ансамблі до участи у фестивалі і відповідної до цього підготови, бо часу до фестивалю, коли згадати, що наближаються літні відпустки, не так вже багато.

Думаємо, що не тільки цікаво, але й корисно буде для всіх працівників сцени, активних, чи тих, що вже на „емеритурі" оглянути таку небуденну імпрезу, а учасникам це принесе ще і ту користь, що вони через порівняння, зможуть краще наладнати мистецьку працю у своїх ансамблях.

Зголошуватись просимо по змозі якнайшвидше, на адресу ОМУС подану у цій сторінці, яка є теж і адресою редакції сторінки „Голос Актора".

Володимир Шашаровський

НЕДУГА „ББ" — БЕЗНАДІЙНА НЕДУГА

Коли спитати якогонебудь з наших театральних діячів (чи це буде актор, чи людина будь-якої іншої театральної професії): „Чи потрібна нам книга, яка утривалила б надбання українського театру (зокрема ті, що про них „на всіх язиках все мовчить" на рідних землях"), відповідь є без вийнятку ентузіястично-позитивна: „Певно, що треба! Як, взагалі можна про це питати?" „Ясна річ, що треба — і то ми мусимо це зробити, бо як ми не зробимо — то, хто це зробить?" і т. д. і т. д.

Трохи інакше виглядає ця справа коли йдеться про активну допомогу в цій справі. Не маю тут на думці фінансової допомоги, бо така конкретна допомога — (чи її початок) — з боку самих акторів вже рушила з місця. Започаткувала цю фінансову допомогу у формі пожертви на Книгу, неживуча вже сьогодні наша заслужена акторка бл. п. Люся Барвінок-Карабіневич, яка ще за свого життя, жертвувала, як перша, немалу суму 200 долярів. Потім пішли інші — й останньо перевершила всіх — знову акторка — а саме Марія Степова-Карп'як, жертвуючи із своїх скромних засобів - (Марія Степова-Карп'як недавно повдовіла і сама вже кілька років на пенсії) — суму 300 дол.

Отже, як бачимо, добрий початок зроблено - бо прийшли на протязі року пожертви, які вже становлять суму 1,160 дол., з якою можна починати думати, що при подібній до зацитованих двох прикладів, жертвенності — діло з фінансового боку піде. Тимбільше, що крім пенсіонерок і пенсіонерів, є між акторами люди, які працюють і заробляють, і фінансово стоять багато краще ніж згадані дві пенсіонерки.

Але справа не лише в грошах. Свого часу Управа ОМУС (а точніше референт Публікації Управи ОМУС) розіслав через секретаря коло сотки запитників для висондування опінії акторської братії: „Як має виглядати Книга?" Результат цієї акції є гірш ніж жалюгідний. Прийшло чотири широкі, добре обґрунтовані відповіді (до речі, дві з них, від колишніх адміністраційних керівників і то з... Філядельфії, з місця звідки запитник вийшов). Прийшло декілька — (можна порахувати на пальцях однієї руки) — коротких відповідей, які в основному обмежувалися до поради: „Робіть як знаєте аби було добре. Маємо до вас довір'я" — і т. д.

А ОМУС — має вже тепер понад сто членів, з яких деякі навіть вплатили річну вкладку чи викупили виказку (хоч не всі). Як тоді назвати таку, майже повну неувагу членства до підготовної праці над виданням такої конечної книги? Чи це таки не „безнадійна байдужість"?

Очевидно, якщо справді вдається видати цю задуману книгу — (а без допомоги, активної допомоги членства це буде нелегка справа) — тоді ті, що доживуть до цього чуда — матимуть повну торбу критичних уваг, застережень а може й образ. Але відповісти бодай кількома реченями на запитник — енергії не вистачило.

Далі: — недавно появився в „Свободі" заклик, щоб надсилати до ОМУС (з точним поданням адреси) фотознімки і матеріяли, які повинні знайтися в книзі. Відгук: дотепер лише один, з доволі поважним матеріялом і то не лише фотографічним.

„В той десень" — як казали у Львові — справа не піде. Зрозуміло, що кожний дорожить своїми особистими пам'ятками з часів своєї сценічної праці — чи як актор чи адміністратор, чи робітник сцени, чи маляр — чи, навіть, суфлер. Але хіба в країні, де зроблення фотокопії не коштує аж так багато — це не є проблема. А позатим — всі ми смертні — і ніхто не знає з нас — „дня ані години". А як часто коли „олд мен" чи „олд леді", як кажеться на цій вільній землі Вашинґтона — піде „на другий бік" — тоді, як часто піде „до „ґарбиджа" ввесь його, чи її, гордий фотографічний театральний доробок...

Тож не ховаймо по пам'ятkових альбомах того, що говорить про великий доробок нашої сцени. Пару долярів на фотокопію — (а хто хоче, хай пришле оригінал чи, як має, дублет) — і тоді є шанса, що книга театру вийде.

А інакше — не вийде ніколи. І ті, що залишаться, чнатимуть, що вбило цю справу: недуга звана — „ББ" — Безнадійна Байдужність.

А архіви, що їх збере ОМУС — мають кращі шанси перетривати. Знайдеться для них місце на тимчасове переховання, а опісля їх передасться до котроїсь з наших наукових установ хочби для того — щоб колись, якийсь докторант Гарварду міг написати працю на тему „Яким був справді український театр"...

Олег Лисяк

ХРОНІКА

✓ Український Театральний Ансамбль під керівництвом Бориса Дніпрового (член ОМУС) у Торонті, виставив з великим успіхом у неділю 12 березня ц. р. в залі Українського Народного Дому у режисерії Євгенії Чайки (теж члена ОМУС) театралізовану виставу, яка складалася з двох частин. Перша — настроєва, і друга гумористично-комедійна. Виставлені були одноактівка „Велика любов" (А. Бібаро), мистецьке читання новели „У Різдвяну ніч" (Є. Чайка), пісні „Нічко лукавая" і „Ніч яка місячна" у першій частині, та „Дівчина-гусар" (А. Скріба) і гумореска „Скільки горя і радости" (М. Понеділка) у другій частині. Цей складний вечір мав, як видно зі згадок у пресі, заслужений успіх у глядача. Заслуга Бориса Дніпрового і Євгенії Чайки, відомих театральних діячів, у тому, що вони провадять наполегливу працю з молоддю, яка може стати вартісною зміною у театрально-мистецькій ділянці. Театральний Ансамбль під кер. Б. Дніпрового об'їхав всі більші міста Канади з „Наталкою Полтавкою" і „Мої любі синочки" М. Мейо. Гостив із „Синочками" також у Боффало. У Торонті поставив крім п'єси „Дівчина-Гусар" ще „Пошились у дурні". Б. Дніпровий є також кінопродуцентом і видавцем грамофонних пластинок.

✓ Член ОМУС, співачка Марія Лисяк виступила успішно на Ювілійному Бенкеті для відзначення 70-ліття члена ОМУС Едварда Козака (ЕКА) в Детройті дня 18 березня ц. р. Марія Лисяк виконала дві пісні: одну „Пісня про Львів" до слів ювілята Едварда Козака з музикою члена ОМУС Юрія Лаврівського і другу „Стрийський Парк" з музикою Ярослава Барнича на слова Нестора. Акомпаніювала Марта Тарнавська. Ювілейний Комітет висловив Марії Лисяк дисемну подяку за підписом голови Комітету д-ра Богдана Лончини.

✓ Член ОМУС, Іванна Кононів, у мистецьких частинах Академій, присвячених 80 літтю Первоієрарха УКЦ Їх Блаженства Верховного Архиєпископа Кардинала Кир Иосифа VII та Помісности УКЦ, 20-го лютого ц. р. в Нюарку, Н. Дж. та 23-го квітня ц. р. у Випанні, Н. Дж. рецитувала уривки монтажу поезій з творів Е. Маланюка, В. Лащенка, Л. Храпливої — „Собор". Запропоновану винагороду передала на Фонд „Церква в потребі.

✓ Лідія Крушельницька (член ОМУС) зі своєю студією Мистецького Слова, відвідала 23 квітня ц. р. з драматичними поемами Лесі Українки „Місто братньої любови" Філядельфію. Монтаж із драматичних творів Лесі Українки у виконанні Студії, пройшов з великим мистецьким успіхом. Як довідуємося, Лідія Крушельницька запланувала на осінній сезон поставити зі своєю Студією дві нові вистави, а саме: „Казка старого млина" — Черкасенка, і Старицького — „Ой не ходи Грицю".

✓ Члени ОМУС — Віра Левицька, Марія Степова-Карп'як, Ліза Шашаровська-Чепіль, Оксана Рудакевич, Ярослав Пінот-Рудакевич та Зенон Kознарський здійснили у поставі Ярослава Пінот-Рудакевича (який блискучо керував ролю Юди) для радійового театру на програмі „Прометей" у Торонті, драматичну поему Лесі Українки „На полі крови". Іван Менделюк, керівник цієї радіо-програми пише, що радіовий слухач вдячно реаґував на цю радіопоставу, підкреслюючи, що вона нагадувала, неповторні часи Блавацького.

✓ Члени ОМУС Марія Степова-Карп'як, Марія Лисяк і акомпаніятор Зоя Маркович, та член станиці Б-ва І УД УНА Євген Левицький, брали участь у мистецькій програмі на Вечірці-Бенкеті для відзначення 20 ліття станиці Братства Дивізійників у Філядельфії в дні 13-го травня ц. р., в залі УСО „Тризуб". Вечір, на якому автором дотепних текстів був Олег Лисяк (член Управи ОМУС), мав у численно зібраної публіки заслужений успіх.

✓ Член ОМУС Юлія Шашаровська, співачка (драматичне сопрано), виступила 6 травня ц. р., під час бенкету в честь Інтронізації Владики Митрополита Мстислава з піснями: „Богородице Діво" — Я. Барнича, „Тече вода в синє море" — М. Фоменка та „Утоптала стежечку" — Ф. Надененка. Співачці акомпаніював професор Богдан Перфецький.

✓ З фільмами власної продукції, виступив у Торонті відомий кінопродуцент Святослав Новицький, якого заклик до фільмарів був поміщений у першому числі „Голос Актора" (він же член правління ОМУС). Його фахові статті на теми кінопродукції були теж недавно публіковані у „Свободі". Він висвітлив у Торонті в днях 6 і 7 травня ц. р., цікаво з кінематографічного боку зроблені ним фільми, а саме: „Щоб дзвони дзвонили", в „Обороні нескорених", „Вівці в дереві". Останній фільм здобув першу нагороду у мистецькій ділянці Американського Фільмового Фестивалю в Ню Йорку, 1971 р., та фільм „Без заголовка". Роман Савицький мол., називає його слушно „віртуозом екрану".

✓ Член ОМУС, Оксана Бринь, з Міннеаполісу, Міннесота, співачка (сопрано), яка має за собою ряд поважних концертів на українських і американських сценах, виступила успішно зі своїм концертом у Ню Йорку в „Карнеґі Рісайтел Гол" 25 травня ц. р., а в Торонті у „Концерт Гол" при Торонтонському університеті 27-го травня цього року. На обох концертах публіка була в захопленні. „Оксана Бринь володіє сопраном широкого діяпазону та прегарно інтерпретує виконувані твори, — як про це пише проф. Осип Залеський — вона здобула собі місце в американських музичних колах. Акомпаніював Ричард Зґодава".

✓ Член ОМУС Валя Калин-Магмет виступала з успіхом на прощальному бенкеті настоятеля Святотроїцької української православної парафії протопресвітера о. Артемія Селепини. У мистецькій частині Валя Калин виконала монтаж пісень під назвою „Лети тужлива пісне". Акомпаніювала мґр Марта Цибик.

✓ У Торонті 13-го травня ц. р. відійшов у вічність визначний актор, співак і режисер Михайло Павлович Тагаїв. До Торонта в Канаді він прибув в 1951 році, де активно включився в українське театральне життя як актор і режисер історичних і побутових п'єс. Належав до видатних акторів старої школи, що продовжувала світлі традиції українського побутового театру. Відтворювані ним сценічні постаті того періоду (Возний в „Наталці Полтавці", Каленик в „Майській ночі" і багато інших не менш видатних ролей), виходили в його інтерпретації далеко поза межі побутовщини. В його виконанні вони були глибоко переконливі та у своїй мистецькій простоті — просто клясично різьблені. З Покійним зійшов у могилу один з нечисленних вже сьогодні великих знавців цього театру. Народився Покійний 24 січня 1885 р. в Харкові.

✓ В Лос Анджелес, Каліфорнія 26-го квітня ц. р. відійшов у вічність ще один з нашої акторської родини Борис Ґрінвальдт. Член ОМУС-у від його заснування в Німеччині, в останніх роках свого життя емерит, але один з перших жертвував суму 100 долярів на видання Книги Актора, розуміючи вагу такого видання для тих, що по нас прийдуть.

Борис Константинович Ґрінвальдт — актор і режисер половину свого життя віддав на службу українській Мельпомені, несучи гордо прапор рідного театрального мистецтва. В Покійному ОМУС втратив члена, який з душею був відданий ідеї акторського об'єднання. Народився Покійний 20 червня 1895 року в Києві.

В. Ш.

БУЛО КОЛИСЬ...

II ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОМУС-у

20 грудня 1946 р. відбулися в Авгсбурзі II Загальні Збори Об'єднання Мистців Української Сцени.

З'їзд не був дуже чисельний, вражала зокрема відсутність представників Ашафенбурґу та Берхтесґадену. Зате, присмною несподіванкою була присутність режисера Йосифа Гірняка, який прибув на з'їзд із Австрії.

З'їзд відкрив о 10 годині ранку голова Об'єднання п. Володимир Блавацький, вітаючи всіх зібраних, а зокрема пп. проф. Білецького та реж. Гірняка. Далі голова Правління п. В. Блавацький подав звіт з дотеперішньої діяльности ОМУС-у.

Коли йдеться про журнал „Театр" то ця справа натрапляє на різні, зокрема фінансові труднощі. Випущено покищо тільки два числа.

Справа співпраці з театральною кураторією ЦПУЕ не дала позитивних наслідків.

Якщо йдеться про музичний театр, треба сказати, що в цьому напрямку не вдалось нічого вдіяти, зокрема через загумінковість ашафенбурзьких театралів, за те серйозніше треба тепер підтримати музичний ансамбль, який виступив у Мюнхені з оперою „Мадам Батерфляй".

Професор Барнич звітував про діяльність кваліфікаційної комісії, діяльність якої підлягає найсильнішій, не завжди оправедливій критиці. Він подав деякі цифри, з яких видно, що ОМУС об'єднує найбільше драматичних акторів (29). За ними йдуть оперні співаки (9) та члени оркестри (5). Найменше режисерів (2).

Далі звітував голова Контрольної комісії п. Паздрій. Він скритикував редакцію журналу „Театр", яка за 8 місяців випустила тільки 2 числа журналу.

В дискусії, що почалася після звітів забирали слово: проф. Білецький, який пропонував нові форми співпраці Правління ОМУС-у з театральною кураторією ЦПУЕ, проф. Гаєвський, що цікавився передусім справою журналу, оспорюючи потребу міщення белетристики. П. Григоренко і Сарамаґа говорили про боротьбу з халтурництвом у галузі театрального мистецтва.

Надзвичайно цікавим був виступ реж. Гірняка.

Реж. Гірняк заявив, що всю свою мистецьку діяльність координуватиме з ОМУС-ом, зокрема тепер, коли переїде на якийсь час із своїм ансамблем до Баварії. „Ми рятуємо не свою шкіру але духові цінності українського народу і про це ми завжди повинні пам'ятати!" — такими словами закінчив свій виступ реж. Гірняк.

Після закінчення дискусії і відповідей голови Правління, проф. Гаєвський прочитав надзвичайно цікаву доповідь: „Два шляхи розвитку українського театру". (В найближчих числах „УТ" постараємося надрукувати доповідь проф. Гаєвського повністю).

О. Л.

(За „Українською Трибуною".)

ЛИСТУВАННЯ

Пан Михайло Соханівський пише нам з Едмонтону, Канада: „Перечитавши сторінку „Голос Актора" радію нею ,бо можемо довідатись дещо про театральні справи. Найсердечніші побажання та найкращих успіхів бажаємо Вам у веденні сторінки. Усі актори повинні підтримати добрий і шляхетний почин та дописувати до сторінки „Голос Актора".

Борис Дніпровий з Торонта, пише нам: „Щире спасибі за прислану газету „Голос Актора". Статті в ній змістовні, а пропозиції потрібні і корисні. Добре було б, не відкладаючи, розпочати велику, послідовну акцію за пожвавлення роботи українських театрів, уже існуючих ,а також закликати до створення аматорських театральних гуртків при всіх організаціях та громадах. Створення театральних гуртків допоможе молоді поповнювати свої знання, бо кожний постановщик може під час праці над п'єсою, пояснити історичні моменти, чи розказати про епоху ,в якій відбувається дія. Буде виховуватися добрий смак, любов до української мови, пісні, музики. Відносно книги у нас є такі побажання: Книжка про український театр, яку плянує видати ОМУС, мусить бути, по справжньому, історичним документом. Тому всі матеріяли мусять бути упорядковані з науковою точністю".

Мґр О. Стовба пише у листі до нас таке: „Прочитайтав я у „Свободі" Ваше оголошення, щоб люди надсилали всякі матеріяли та фотографії до Вашого збірника. Висилаю Вам тут одну цитату про український театр, яку я знайшов в недрукованих спогадах покійної баронеси Марії Федоровни Мейендорф. Цитата може бути цікава тим, що вона написана людиною, яка в політичному розумінні не була призна до українців.

«Я люблю всім серцем розумних, винахідливих, і якщо хочете, хитрих українців. Вміють вони, коли треба, розігрувати комедію і в житті. Недаром в час моєї молодости, ми всі захоплювались театральною українською трупою Кропивницького з надзвичайною Заньковецькою. Крім драматичних моментів, де талановита актриса заставляла публіку плакати, глядачів вражало ще й те — як природно і як тірно провадив свою ролю і навіть кожний послідній, маленький актор. Коли заснувався Московський Художний Театр, то говорили, що ця українська трупа зробила на нього великий вплив. В її репертуарі були драми і легкі комедії; і одні і другі завжди супроводилися піснями, музикою та танками. Музика була завжди нероздільна від життя українців. Були випадки, що в час великої спеки, коли поміщик хотів приманити до себе робітників щоб не дати осипатися урожаєві — то він наймав музикантів. Жнива відбувалися під музику — а вночі, та ж невтомна молодь збирала урожай на своїх полях». („Спогади" (Воспоминанія), частина II, стор. 6-7).

Якщо ці цитати мають якусь вартість, то це насамперед признання, що український народний театр Кропивницького зробив „великий вплив" на репертуар Московського Художнього Театру. Український театр був природний і близький до людей — і саме оці його риси були позичені москалями для освіження і відмолодження репертуару московського театру. Друга, добре підхоплена риса — це музикальність українців у противагу до північної понурости москалів".

Пан Роман Горний з Лондону, у Канаді, пише: „У торонтонськім „Вільнім Слові" прочитав я заклик ОМУС-у в справі запланованого збірника „Український Вільний Театр". Я перед виїздом до Канади жив в Авґсбурґу — Німеччина. Мешкав в таборі для біженців „Сомме Касерне" і там всі мешканці були горді з цього, що Театральний Ансамбль під мист. проводом В. Блавацького мав там саме свій постійний осідок. І припадком я віднайшов у своїх старих книжках ті оголошення, які я так щиро сховав на пам'ятку. Шкода, що не заховав більше. А це для мене була велика пам'ятка. Хоч розстаюся зі жалем з цими скромними пам'ятками, однак, думаю, що краще поділитися з Вами, бо цим способом більше осіб може пригадати собі ті золоті часи! Посилаю Вам ті всі речі, що ще збереглися у мене для використання і переховання потім у музеї. Залишаюся з глибокою пошаною до Вас і до всіх акторів. Якщо Ваш запланований збірник вийде з друку прошу ласкаво прислати мені один примірник.

Табір вивчення української мови

Вінніпеґ. — У порозумінні з КУК-ом і українським відділом Товариства Модерних мов, від 7 до 18 серпня включно в Гімлі, Манн., над озером відбуватиметься окремий табір для молоді, яка бажає вивчати, або ж удосконалювати знання української мови. Всі виклади будуть там провадитись українською мовою; вивчатимуть, крім мови, музику, ручне традиційне мистецтво, кераміку, драматичні твори-вистави, досить часу присвячено спортові. До табору приймають також цілі родини. Табір спонзорує Секретаріят Домініяльно-провінційних справ культури і Департамент туризму. Зацікавленим телефонувати у Веннінегу: 774 - 1705.

Митр. Максим Германюк брав участь в Екуменічній Сесії в Римі

Між світовою Радою Церков та Католицькою Церквою вже від довшого часу іде діялоґ. Вони створили спільну комісію, яка відбуває два рази в році свої сесії, де обговорюються проблеми спільні для різних християнських церков. Комісія має 24 члени, по дванадцять з кожної сторони. Між дванадцятьма католицькими учасниками членом комісії є і Високопреосв. Максим Германюк, Митрополит Канади, як одинокий представник східніх Церков. Митр. Максим є членом цієї комісії із титулу свого членства в секретаріяті християнської єдности.

Остання сесія відбулася в Римі в днях 28 травня до 2 червня 1972 р. В програмі нарад стояли різні справи, а насамперед проблема екуменічного виховання молоді та справа посиленої співпраці Церков на відтинку харитативної і соціяльної діяльности. Також обговорювали ся справи оборони прав людини.

Митрополит Максим мав нагоду кілька разів виступати на сесії, зокрема підкреслив вагу екуменічного виховання в країнах під комунізмом. Так само в приватних розмовах з різними делеґатами він підкреслював нарушування релігійних прав в Совєтському Союзі. В сесії брав участь і представник Російської Православної Церкви.

ПЕРЕСТОРОГА ТУРИСТАМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

власним коштом вивезли з „країни вже майже збудованого соціялізму". Країни рабовласницького, поліційного соціялізму.

Повернувшись до Бельгії, Я. Добош заявив на пресовій конференції в Брюсселі, що не припинить боротьби за людські права.

А як же тепер будуть оформлювати судову справу в КҐБ проти інтелектуалів, коли його, головного обвинуваченого, буцімто висланого з „антирадянського центру ОУН - Бандерівців" — фактично звільнено від вини і кари? За сталінських часів слідчі НКВД казали: „Була б людина, а „дело" можна пришити".

Гіркий досвід Я. Добоша має стати гострою пересторогою для українських еміґрантів, навіть їхніх уже на Заході народжених дітей, що відбувають туристичні поїздки до країни, яка фальшиво називається Союзом Совєтських Соціялістичних Республік. А особливо стосується це тих українського роду осіб, які заанґажовані в будь-якій еміґраційній громадській чи політичній організації.

І до того ж кожний український турист, який вибирається з відвідинами на Україну, мусить твердо пам'ятати, що запроваджена ще Леніним у 1918 році система закладництва ніколи не переставала існувати в СССР. Отже, мати, батько, дід, брати і сестри цього туриста в разі, якщо потрібне це буде для КҐБ, можуть стати закладниками, що назавжди зв'яже руки і заткає горло цього туриста для будь-якої громадсько - політичної діяльности. А може й змусить його стати слухняним знаряддям в руках тих, що на вулиці ім. Короленка в Києві снують провокаційні пляни проти української політичної еміґрації, стараються її „унешкідливити" і морально розкласти.

ПОМЕР СВ. П. ІНЖ. Б. ОНУФЕРКО, УЧАСНИК ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Філядельфія. — В неділю 2-го липня тут помер на 70-ому році життя св.п. інж. Богдан Я. Онуферко, активний учасник Українських Визвольних Змагань, доброволець Армії УНР, осиротивши дружину Євгенію з Крохмалюків, брата Маріяна з родиною та ближчу і дальшу родину в Україні і в діяспорі. Панахида за спокій душі Покійного буде відправлена в п'ятницю, 7-го липня о год. 8-ій вечора у похоронному заведенні Бреннана при 858 Н. 22-га вулиця у Філядельфії, а похорон в суботу, 8-го липня, о год. 8:30 рано із згаданого похоронного заведення до церкви св. Миколая при 24-ій і Попляр вулицях і опісля на цвинтар у Факс Чейсі, Па.

НЕЩАСТЯ В ЄЛЛОВСТОНІ

У славетному Єлловстонському Заповіднику після 30 років спокою сталось нещастя — ведмідь „ґризлі" загриз туриста. Двоє туристів розклали свою палатку в районі заповідника там, де було заборонено це робити, а до того ще й витягли харчі, запах яких привабив голодного великого ведмедя. Він напав на одного, потім погнався за другим і знов повернувсь на місце першого нападу. Коли ж студент Бредберрі повернувся на місце подій з охороною, то побачив свого друга студента Вокера мертвим — його загриз ведмідь.

Нова союзова родина



Олесь і Павлина Благітки під час весільного прийняття

Джерзі Сіти. — В суботу, 10-го червня, тут в українській католицькій церкві св. Петра і Павла в приявності родини та багатьох приятелів подружилися відомий із своєї активности в Пласті та серед молоді Олександер Благітка з Павлиною Фурка, започатковуючи нову свідому українську і союзову родину. Звінчали їх о. Зиновій Бачинський та недавно висвячений о. Іван Бура, від дитинства сердечний друг обидвох новоженців.

Павлина є дочкою відомих місцевих громадян Івана і пані Фурків, в 1968-му році закінчила Академію св. Василія у Факс Чейсі і від того часу працювала секретаркою у відомій фабриці Колґейт у сусідстві Головної Канцелярії УНСоюзу.

Олесь Благітка, син покійного вже Євгена та пані Ірини Благітків, закінчив середню школу св. Петра в Джерзі Сіті, студіював в Нюаркському Коледжі Інженерії, в 1968-му році був покликаний на два роки до військової служби, яку відбув у В'єтнамі. Повернувши щасливо з війни, був управителем Українського Народного Дому, в дирекції якого є досі. Від січня 1971-го року працює у фінансовому відділі в Головній Канцелярії УНСоюзу, продовжуючи рівночасно свої університетські студії в Коледжі св. Петра.

Олесь і Павлина Благітки є, очевидно, членами УНСоюзу, в 25-му Відділі.

Літак „Антей" сів на Північному бігуні

Київ. — Літак типу „АН-24", відомий під назвою „Антей", конструкції київського авіяційного інженера О. К. Антоніва і продукції Київського заводу літаксбудування, вперше сів на велику крижину на Північному полюсі-бігунові. На тій крижині перебуває совєтська експедиція, і після перевірки різних даних про можливості осісти на кризі, було вибрано літак „АН-24". Летуни В. Шевченко і О. Євдокимів щасливо осіли на дрейфуючу крижину з літаком, що сам важить понад 20 тонн, але не потребує дуже довгої розбігової доріжки. Літаки типу „АН-24" обслуговують в Україні і в цілому СССР 700 пасажирських ліній.

Під совєтським імперським наглядом, але вперше на Північному полюсі осів літак, сконструйований українськими інженерами і пілотований українцем.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В СТУДІЙНІЙ ПОЇЗДЦІ ПО МАНІТОБІ

Вінніпеґ (ОУПС). — Манітобське Історично - Наукове Товариство зорганізувало в днях 23-25-го червня студійну поїздку по північній Манітобі для членів і запрошених гостей. Понад 100 учасників проїхали в трьох днях коло 1600 миль, відвідуючи такі місцевості як Давфін, Тре Па, Флін-Флон та Томпсон, знайомлючися з минулим північної Манітоби, походження її географічних назв, історією перших поселенців, та теперішнім станом поодиноких поселень. Вичерпні пояснення давав відомий манітобський історик Ед Руссенголт. З українців були запрошені на цю поїздку й взяли в ній участь: пані Ольга Войценко й П. Гайовська, Ярослав й Марина Рудницькі, Л. Коваліна й А. Сасинюківна, всі з Вінніпеґу. В часі поїздки зібрано нові матеріяли для історії провінції.

ЕМБЛЕМА КВЕБЕЦЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Монтреаль. — У Монтреалі відбулася 9 - 11 червня Квебецька Конференція з питань багатокультурности. Конференція проходила під гаслом „Перспективи канадійських українців у Квебеку". Емблемою Конференції було визначене зображення у формі трьох не цілком замкнених півкол, в яких у горішній частині зображено кленовий листок — символ канадійського державного герба, у лівому півколі французьку лілію, а в правому — український герб Тризуб. „Наша Мета" з 3-го червня помістила зображення тієї емблеми невідомого автора.

Південнов'єтнамські парашутисти підійшли на одну милю до Кванґтрі

Сайгон. — Продовжуючи свою офензиву проти північнов'єтнамських військ, що в травні цього року окупували були північні провінції Півден. В'єтнаму, південнов'єтнамські парашутні з'єднання підійшли у вівторок 4 липня ц.р. вже на яку милю до міста Кванґтрі із завданням вичистити ці околиці від комуністів. За парашутистами наступає 20-тисячна південнов'єтнамська армія, яка почала свій наступ тиждень тому. Сильнішого опору південні в'єтнамці не зустрічають. Їх підтримують у цьому наступі американські бомбардувальники, скидуючи бомби на ворожі позиції і концентрації північнов'єтнамських військ. В одному тільки дні, у вівторок 4 липня, тридцять американських бомбардувальників типу Б-52, кожен із яких тридцять тоннами бомб, разом із десятками менших бомбардувальних літаків, обкидували бомбами й обстрілювали всю околицю Кванґтрі. У військових колах здогадуються, що північні в'єтнамці вирішили залишити Кванґтрі і кинути свої сили на Гюе, стару столицю В'єтнаму, загрожену їх наступом від травня цього року. Комуністичні з'єднання вже почали обстрілювати Гюе з гармат.

АМЕРИКАНСЬКО - СОВЄТСЬКІ РОЗМОВИ в справі співпраці в космосі почнуться з кінцем цього тижня в Осередку Космічних Летів в Гюстоні, Тексас. Совєтська делеґація, що складається з 25 осіб, заповіла свій приїзд у четвер та матиме першу зустріч з американськими інженерами вже в п'ятницю. Темою їхніх розмов і студій буде запланована під час відвідин президента Ніксона в Москві висилка в космос спільної американсько - совєтської місії. Розмови в Гюстоні триватимуть два тижні.

Ділюся сумною вісткою, що дня 20-го травня 1972 р. згинула трагічно в автовій катастрофі моя Дорога ДРУЖИНА

АННА ЗЕЛІНСЬКА з роду КУЙБІДА

народжена 1898 р. в Рогатинщині.

Покійна була членкою 64-го Відділу УНС від 1924 року.

Полишила в глибокому смутку:

мужа — АНТОНА
дочку — ЗЕНОВІЮ
2 сестрінки і 2 братанки
всі в Америці

Хай Їй буде легкою Американська Земля!

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що 21-го травня 1972 р. згинув трагічно

сл. п.

СТЕФАН БОРИК

родом з Гаїв, Бережанщина.

З того сумного приводу буде відправлена в сороковий день

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в Церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, 8-го ЛИПНЯ 1972 р. о год. 7-ій веч.

До участи в Богослуженні запрошується Товаришів та Знайомих Покійного.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДРУЗІ

Замість квітів, проситься складати жертви на добродійні цілі.

В глибокому смутку ділимося з Рідними, Друзями і Знайомими болючою вісткою, що 23-го червня 1972 року з волі Всевишнього відійшла у Вічність на 83-му році трудолюбивого життя, прийнявши Найсвятіші Тайни, наша Найдорожча і Незабутня

МАМА, СЕСТРА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

сл. п.

ЄЛИСАВЕТА ВЕРНГАРДТ-АНТОНОВИЧ

вдова по сл. п. МИКОЛІ.

ПАРАСТАСИ — в суботу, 24-го та в неділю, 25-го червня 1972 р. в 8-ій годині вечора в похоронному заведенні Головчака при 5548 Стейт Ровд, Парма, Огайо.

ПОХОРОН — в понеділок, 26-го червня 1972 р. в 9-ій годині ранку з похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. Йосафата в Пармі, а опісля на місцеве українське кладовище св. Апостолів Петра і Павла.

Нехай земля Вашинґтона буде Їй легкою, а пам'ять про Неї залишиться вічною.

Про молитви за Покійну просять горем прибиті:

сини — ТАРАС, РОМАН і ОМЕЛЯН
з дружинами ЛЕСЕЮ і ТЕТЯНОЮ
донька — ІРИНА ЛЕВИЦЬКА з чоловіком ВИТОВТОМ
сестра — МАРІЯ АНТОНОВИЧ з чоловіком ЮЛІЯНОМ
в Німеччині
Внуки з дружинами і чоловіками
Правнуки та
ближча і дальша Родина в Україні, Канаді й Америці

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА

бл. п. мґр. фармації

ОСИПА ГОРОДИСЬКОГО

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл.

2250 Вест Кортез вул.

в четвер, 13 липня 1972 р. о год. 7:15 рано

Цією дорогою повідомляю Рідних, Друзів і Знайомих.

Про ласкаву участь і молитви в цей день за Душу Покійного просить:

Дружина — МИХАЙЛИНА

Вечір української пісні і танцю

Виступ Танцювального Ансамблю під мистецьким керівництвом маестра Петра Королевича, відбувся 4 червня 1972-го р. в авдиторії св. Константина у Міннеаполісі. Вечір відкрила і проводила ним студентка Міделбері коледжу Даруся Стець. Приїжджаючи під час вакацій до родини в Міннеаполісі, вона з посвятою включилася в програму Ансамблю і взяла активну участь як талановита танцюристка. Привітавши присутніх Д. Стець вказала на боротьбу в Україні, що підіймила наша передова інтелігенція в обороні рідної мови і культури. Вона закликала молодь до спільної праці для рідної культури, щоб на чужині вони виявили себе повнозвартісними громадянами нашої спільноти.

Програма складалася з двох частин. У першій частині — „Гуцульській", окремо вирізнялася перша точка „Гуцули при ватрі". Цей живий образ вічного вогню став прологом для цілої програми. У співі ми відчули символіку давніх часів, а вогонь ватри наче наповняв вірою, що він буде вічно горіти й зогрівати серця нашої молоді та вливати в них тепло і енергію до творчого життя. Дівчата виконали „Верховину", хлопці — „Аркана", чвірка хлопців і дівчат — „Гуцульську коломийку" з приспівом, соліст-баритон Славомир Луців відспівав „Вівці, мої вівці", „Марічку" і нові пісню про Чорногору — слова і музика Ольги Луцик. По кожній точці соліст отримував бурхливі оплески подяка. Фортепіянове сольо, Бетговена Сонату в Ф Мінор виконала Даруся Стець. На закінчення виконав „Гуцульську коломийку" цілий Ансамбль.

У другій частині перша точка — „Хоровід Весна". Діти від 3-10 років, в народніх строях наслідували як по небі йде сонце, як журавлі летять до них шнурочком, а вже появи Королеви Весни — Наталочки Анастазієвської прибраної на зелено із золотою короною і Королеви Літа — Тані Буник прибраної на срібло із золотою короною, викликали бурхливі оплески. Дальше йшли танці „Катерина", „Чумак" „Гопак Метелик" у виконанні доросту, соліст баритон С. Луців відспівав „Ой чого ти дубе", „Вечірня пісня", „Там де Ятрань". Соліста нагороджувала публіка оплесками.



Танцювальний Ансамбль під керівництвом П. Королевича

Жартівливий гопак виконали Мая Буник і Петрусь Цареградський. Гопак-тріо виконали Д. Стець, О. Цареградська, Я. Остапюк.

Наприкінці танцювали чотири танцюристи, М. Гаврилюк, Я. Остапюк, П. Плювак, С. Остапюк. Ця чвірка зі своїми партнерками вкінці з цілим Ансамблем виконали буйним темпом „Гопак", „Запорожський герць", і „Коломийку" Гнатишина і на залі оплескам і вигукам не було кінця. До успіху концерту причинився музичний супровід професійної піяністки Кіри Цареградської. Керівникам концерту вручено китиці троянд, — маестрові П. Королевичу, Кірі Цареградській, солістові С. Луцьові і конферансьє Стець. Танцювальний Ансамбль закінчив піснею „Надобраніч".

Володимир Остапюк

Річні Загальні Збори Торонтського Відділу Комітету Українок Канади

17-го квітня 1972 р. відбулися Річні Загальні Збори Торонтського Відділу Комітету Українок Канади. Зборами проводила п-і Д. Темник, секретарювала п-і Н. Федак.

Після молитви і вшанування померлих членів, приступлено до ділових нарад. Обширний звіт з діяльности Торонтського Відділу КУК склала голова інж. Л. Вертипорох. У ньому з'ясувала вона працю Відділу в минулому році.

Наш Відділ співпрацював з Комітетом Українців Канади і брав активну участь у всіх його громадських акціях. Брав участь у демонстрації, що її влаштував Союз Українських Студентів Канада (СУСК) в обороні Валентина Мороза і ув'язнених українських інтелектуалістів. Тоді вислано телеграму-петицію до прем'єра Е. Трудо з домаганням, щоб він під час своєї поїздки до СССР інтервенював у совєтському уряді в справі звільнення арештованих. Наш Відділ також брав участь у дальших акціях Комітету Українців Канади в цій справі та брав участь у демонстрації проти відвідин Косигіна, що відбулася перед будинком Наукового Центру в Торонті.

Під патронатом нашого Відділу „Драматичний Ансамбль Заграва" поставив драматичну поему „Бояриня" у пошану 100-річчя з дня народження Лесі Українки та під нашим патронатом відбувся також концерт нашої відомої оперової співачки Іри Маланюк.

На Золотому Ювилеї Українського Вільного Університету (УВУ) наш Відділ був одним із почесних Патронів. Ми мали своїх представниць на імпрезах інших громадських організацій як напр. на релігійно-національній маніфестації, що відбулася під кличем „У Патріярхаті єдність Церкви і Народу" та бенкеті з нагоди Конгресу Українців Католиків.

Під час З'їзду Відділів КУК Східньої Канади, голова Відділу інж. Л. Вертипорох зголосив доповідь про „Вклад Жіночих Організацій для плекання Української культури в Канаді". На Конгресі Українців Канади, який відбувся у Жовтні 1971 р. у Вінніпегу, п-і Вертипорох поставила пропозицію, щоб для тривкого вшанування 100-річчя від дня народження Лесі Українки, спорудити їй пам'ятник — можливо в Торонті. Це прийнято.

На посвяченні пам'ятника Тарасові Шевченкові й імпрезах „Тижня Культури" в Буенос Айресі, наш Відділ репрезентували дві делегатки: п-і Л. Вертипорох і Зоя Плітас, які перед численно зібраною публікою, здавали обширний звіт із своєї поїздки.

13-го лютого наш Відділ влаштував традиційне „Свято в пошану Героїнь" — успішно під мистецьким і фінансовим оглядом.

Ми співпрацювали з „Комюніті Фолкс Арт Кансіл", очолюваний п-і Л. Косар і брали участь в імпрезах „Каравани". Наші представниці пані: Л. Вертипорох і Г. Ганьківська увійшли до Комісії народного мистецтва в Торонті, що її в цю пору очолює п-і Льомбарті (фінка) й ми взяли участь у найновішому проєкті для ознайомлення студентів коледжів зі строями етнічних груп. Нас репрезентувала п-на М. Клюфас у Полтавському строю в коледжах Сенека і Гамбер. Також взяли ми участь у щорічному „Показі великодніх столів" у фоє нового ратушу.

У зв'язку з проєктом побудови пам'ятника Лесі Українці ми комунікувалися з радним В. Бойчуком і дістали відповідь про можливість дістати від міста площу під будову в околиці Гай Парку.

З наших грошових пожертв (з переведеної збірки) ми передали суму 195.00 дол. на Видавничий Фонд ОПДЛ, 100.00дол. на спорудження пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі й 100.00 дол. для Відділу КУК на кошти зв'язані з „публічним слідством" і обороною арештованих під час демонстрації.

Після звіту голови, звітували інші члени Управи, які подали в деталях звідомлення про працю.

По короткій дискусії над звітами, голова Контрольної комісії відчитавши звіт Контрольної комісії, подала велике признання уступаючій Управі за пророблену працю і поставила пропозицію на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Пропозицію прийнято оплесками.

Відтак приступлено до вибору нової Управи. Голова Номінаційної комісії запропонувала листу членів Управи, яку прийнято одноголосно. До нової Управи ввійшли: інж. Леоніда Вертипорох — голова, д-р Віра Кос — перша заступниця голови, Софія Проців — друга заст. голови, Галина Федак — рекордова секретарка, Ярослава Винницька — кореспонденційна і пресова секретарка, Ольга Станько — англомовна секретарка, Левка Романик — скарбник, С. Церковник — реф. архіву, Ганна Ганьківська — голова Контрольної комісії, Анна Браєр і М. Колодій — члени Контрольної комісії. Культ-освітня і імпрезова референтура: А. Ференців — голова, Ірена Кривенюк, А. Ковальчук, К. Кривоус, Ірина Шумська-Мороз, А. Рурик, М. Лантух, О. Мороз. Представниці до Комюніті Фолькс Арт: інж. Л. Вертипорох і Г. Ганьківська. Зв'язкові: К. Кривоус і К. Кравець..

Ярослава Винницька, пресова референтка

Пам'яті інж. підполковника Івана Янішевського

8-го квітня 1972 р. ненадійно від нас відійшов бл.п. інж. пполковник Іван Янішевський, голова Представництва Виконавчого Органу Української Національної Ради, член УНРади, голова Головної Управи Українського Національно-Демократичного Союзу в Канаді, голова Братства св. Володимира, довголітній представник від Союзу колишніх Українських Вояків до Торонтського Відділу Комітету Українців Канади; а в минулому: голова Катедральної Громади св. Володимира в Торонті, голова Генеральної Управи Союзу колишніх Українських Вояків, командант 5-ої Станиці СБУВ та член інших українських організацій.

Іван Янішевський народився у степовій Україні, в Янополі на Херсонщині 6-го серпня 1895 р. Його батько Маріян походив з шляхетської родини Правобережної України. Мати — Олена з роду Федорових — була донькою священика. Батьки мали одинадцятеро дітей. Молодших, до яких належав Іван, замість початкової школи мама вчила вдома сама. До двоклясової школи почав ходити Іван у Шляховій, де пройшли його юні роки і де виробився його національний світогляд. Закінчивши школу, їде до Миколаєва, де кінчає Педагогічні Курси і стає вчителем. За першої світової війни вступає до Військової Школи, яку закінчує в 1916 р. в ранзі прапорщика. Революція застає Івана Янішевського в Ташкенті. Там бере участь у виділенні української сотні. З Ташкенту їде як делегат на Перший Військовий З'їзд до Києва, а потім на фронт. З ентузіязмом молодого, свідомого українця кидається у вир революційних подій і в творення українського війська, та бере активну участь у Визвольних Змаганнях. З Українською Армією сотник Іван Янішевський залишає Україну, виходить на еміграцію у 1920 році. Спочатку перебуває в таборі українських інтернованих вояків в Ланцуті, Польща, потім у Тарнові, де тоді був уряд Української Народної Республіки.

У 1922-му році їде до Праги, Чехо-Словаччина, де продовжує свої студії. У Празі приймає жваву участь в студентському й громадському житті. Там знайомиться зі студенткою медицини Ганною Равич, з якою незабаром одружується.

У 1925 р. дістає диплом інженера-агронома. В пошукуванні праці їде до Румунії, пізніше вертається на Карпатську Україну. Тут перше вчителює в народній школі в Мокрій коло Перечина, нарешті переїздить з цілою родиною (дружина й син) до Ужгороду. Там відкриває молочарню та працює в Торговельному Союзі. Під час відродження Карпатської України, восени 1938 р. переїздить до Севлюша і в рядах Карпатської Січі бореться за самостійність Карпатської України. У березні 1939-го р., після офіційного проголошення у Соймі самостійности Карпатської України та після остаточної окупації мадярськими військами покидає територію Карпатської України. Далі почалася мандрівка: Чехо-Словаччина, Німеччина, а в 1951 р. — Канада. У Торонті включується відразу в українське церковне, громадське та військове життя. Займає різні визначні становища та бореться — як і все своє життя — за правду, за справедливість.

Інж. св.п. Іван Янішевський був активний до останніх днів життя. Відійшов у вічність невтомний громадський діяч, великий патріот, учасник Визвольних Змагань 1917-1920 рр. та учасник боротьби за відбудову Карпатської України.

Похоронні відправи відбулися 29-го квітня з катедри св. Володимира на цвинтар „Проспект". Чин похорону відправив Високопреосвященний Архиєпископ Михаїл, наступник Митрополита, з отцями митрофорним протоієреєм Дмитром Фотієм та протоієреєм Юрієм Ференсівим. Під час похорону віддано Покійному всі військові почесті. Прощальні слова над мочилою св. п. Івана Янішевського сказали майор З. Шкурупій, голова Генеральної Управи СБУВ, та І. Палка, заступник голови Торонтського Відділу КУК. Після похорону при великій кількости присутніх друзів та представників різних українських організацій, в залі катедри св. Володимира відбулася тризна й поминки.

З.П.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН МАМОНОВ, член Відд. 48, Т-ва ім. Т. Шевченка в Рідінг, Па., помер 3-го травня 1972 року на 57-ому році життя. Покійний народився 15 лютого 1915 року, і став членом УНСоюзу в 1969 році. Залишив у смутку дружину Параню та Петра Кіщака і Павла Мамонова. Похорон відбувся 8 травня 1972 року на цвинтарі в Джексон, Ню Джерзі.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Івасечко, секр.

ЕВСТАХІЙ САВИЦЬКИЙ, довголітній член Б-тва св. Юрія, Відд. 379 в Чикаго, Ілл., помер 6 травня 1972 р. на 62-ому році життя. Покійний народився 15 серпня 1909 р. в Заліщиках, Україна, і став членом УНСоюзу в 1949 році. Залишив у смутку дружину Антоніну, доньок Любу й Ольгу та синів Павла і Михайла і двоє внуків — Христину і Давида. Похорон відбувся 10. травня 1972 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Leyden Township, Ill.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Семків, секр.

СТЕПАН БАРДАЧЕВСЬКИЙ, довголітній секретар Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 241 у Вунсакет, Ровд Айленд, помер 8 травня 1972 р. на 71-ому році життя. Покійний народився 26 грудня 1972 р. на 71-ому році життя. Покійний народився 26 грудня 1900 року в с. Товсте, пов. Скалат в Західній Україні, і став членом УНСоюзу в 1917 році. Залишив у смутку дружину Варвару та доньок Моллі й Дженет. Похорон відбувся 11 травня 1972 р. на St. Charle's Cemetery в Blackstone, Mass.

Вічна Йому Пам'ять!

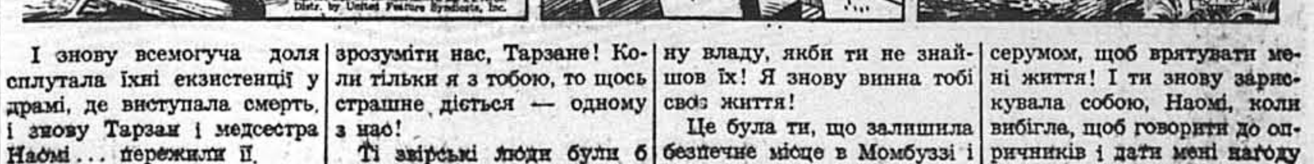
Дженет Бардел, секр.

МАРІЯ КЛЕМЕНТ, довголітня членка Т-ва „Сокіл", Відд. 218 в Кемпбел, Огайо, померла 30 квітня 1972 р. на 56-ому році життя. Покійна народилася 4 вересня 1917 року в Честер, Па., і стала членкою УНСоюзу в 1957 році. Залишила у смутку доньки Лоретту та Мері Ен. Похорон відбувся 4 травня 1972 р. на цвинтарі св. апп. Петра і Павла в Янгставні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

ТАРЗАН, Ч. 6775. Тарзан і Наомі одно одному завдячують життя



І знову всемогуча доля сплутала їхні екзистенції у драмі, де виступала смерть, і знову Тарзан і медсестра Наомі... пережили її.

Я хотіла б, щоб можна зрозуміти нас, Тарзане! Коли тільки я з тобою, то щось страшне діється — одному з нас!

Ті звірські люди були б дістали мене у свою остаточну владу, якби ти не знайшов їх! Я знову винна тобі своє життя!

Це була ти, що залишила безпечне місце в Момбуззі і зскочила з парашутом із серумом, щоб врятувати мені життя! І ти знову зарискувала собою, Наомі, коли вибігла, щоб говорити до опричників і дати мені нагоду врятуватися від них!